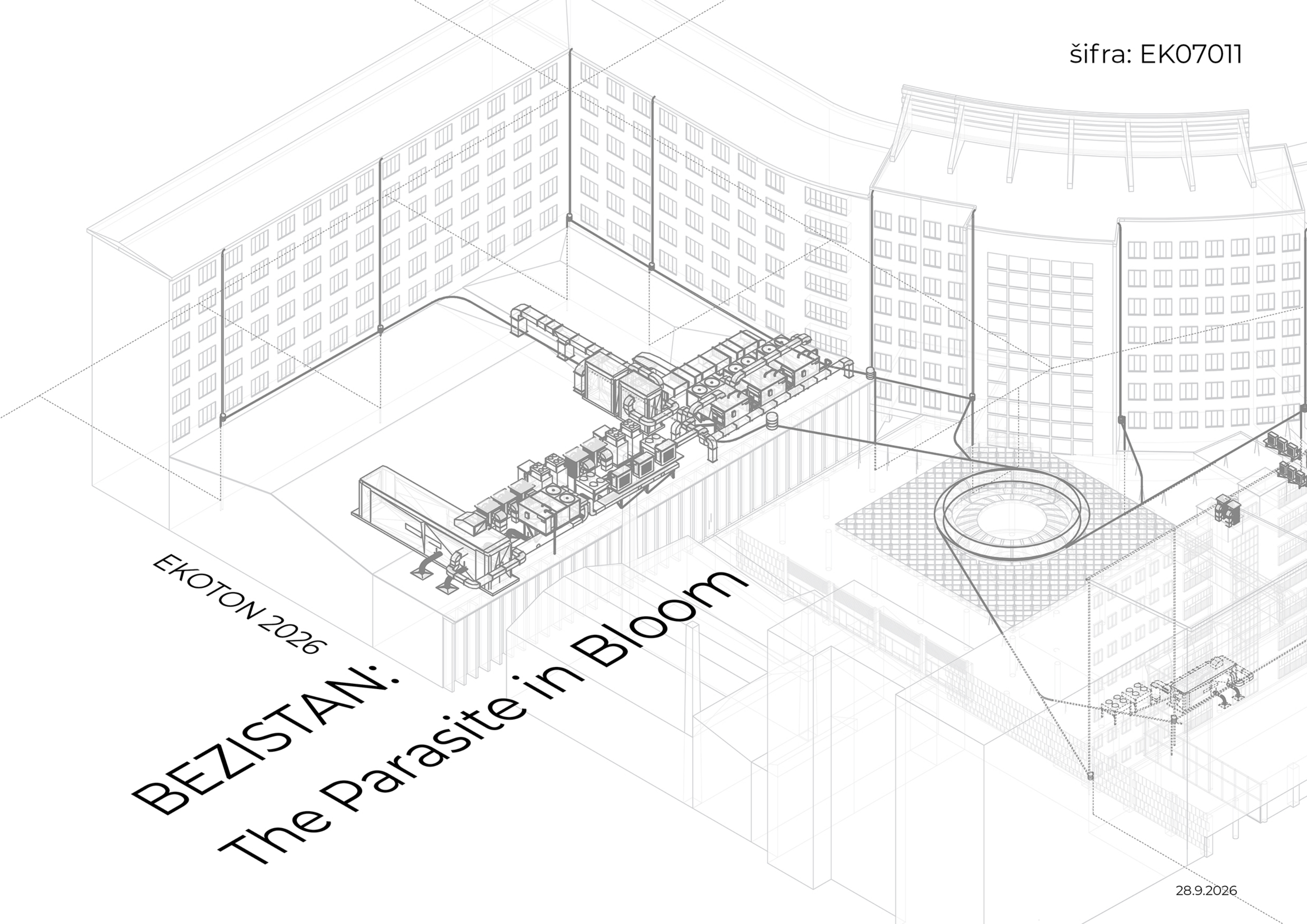
šifra: EK07011

EKOTON 2026

BEZISTAN:
The Parasite in Bloom

28.9.2026

Sadržaj

1 tekstualno obrazloženje
2 fotodokumentacija
3 situacija 1:1000
4 plan odvodnjavanja 1:500
5 razvijeni presek - odvodnjavanje
6 dijagram toka vode
7 osnova 1:200
8 osnova 1:50
9 aksonometrijski presek A-A 1:100
10 filter
11 balon za prikupljanje vode
12 balon za prikupljanje vode - vizuelizacija
13 prelivno bure
14 misting sistem
15 popločanje
16 mobilijar
17 biljni katalog
18 potkonstrukcija za puzavice
19 muzički zid
20 ambijenti
21 plakat

TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE

Ekoton predstavlja prelaznu zonu između različitih sistema, mesto susreta i prožimanja gde nastaju novi oblici života. Bezistan u centru Beograda predstavlja zonu prolaza, skriveni prostor između intenzivnog gradskog života Terazija i Trga Nikole Pašića i zaboravljenog ambijenta unutar postojećeg urbanog bloka. Projekat njegovom revitalizacijom transformiše napuštenu strukturu u novi hibridni prostor grada i prirode.

Intervencija polazi od ideje da postojeća arhitektura ne treba da bude uklonjena, već ponovo aktivirana. Zadržavanjem osnovne strukture Bezistana i obnovom postojećeg prostora, uvodi se novi sloj života kroz vegetaciju, vodu i mikroklimu. Postojeće kameno popločanje se reciklira i ponovo koristi, dok se deo površine oslobađa za zelene zone koje omogućavaju rast vegetacije i stvaranje prijatnijeg, gotovo „divljeg'', ambijenta za korisnike.

Novi sistem funkcioniše poput živog organizma koji se povezuje sa okruženjem. Prikupljena voda se integriše u kružni sistem koji omogućava ponovno korišćenje urbanih resursa umesto njihovog gubitka. Rezervoar iznad kupole postaje centralna tačka ciklusa, odakle se voda filtrira kroz vertikalne elemente uz stubove Bezistana i usmerava prema različitim potrebama prostora, od navodnjavanja vegetacije do stvaranja nove mikroklime.

Na taj način prostor više nije definisan samo svojim fizičkim granicama, već i prirodnim procesima koji se u njemu odvijaju. Temperatura, vlažnost, voda i vegetacija postaju novi gradivni elementi prostora. Misting sistem stvara prijatniju mikroklimu tokom toplih perioda, dok vegetacija ublažava efekat pregrevanja karakterističan za guste gradske blokove. Bezistan tako postaje mali klimatski regulator unutar centra grada.

Koncept projekta oslanja se na princip parazitske arhitekture, gde nova struktura ne zauzima prostor nezavisno od postojećeg, već se nadovezuje na njegovu infrastrukturu i transformiše je u aktivan deo arhitekture. Sistem ne deluje kao parazit koji iscrpljuje svog domaćina, već stvara odnos simbioze sa neposrednim okruženjem. Instalacije se više ne skrivaju, već postaju izražajni elementi prostora čija estetika oblikuje mobilijar, potkonstrukciju za biljke i celokupan karakter intervencije.

Revitalizacijom Bezistana stvara se prostor gde se prošlost i budućnost grada susreću. Postojeća arhitektura dobija novi život kroz saradnju sa prirodnim procesima, stvarajući mali ekoton u srcu Beograda, mesto gde grad ponovo pronalazi ravnotežu sa okruženjem.

FOTO-DOKUMENTACIJA

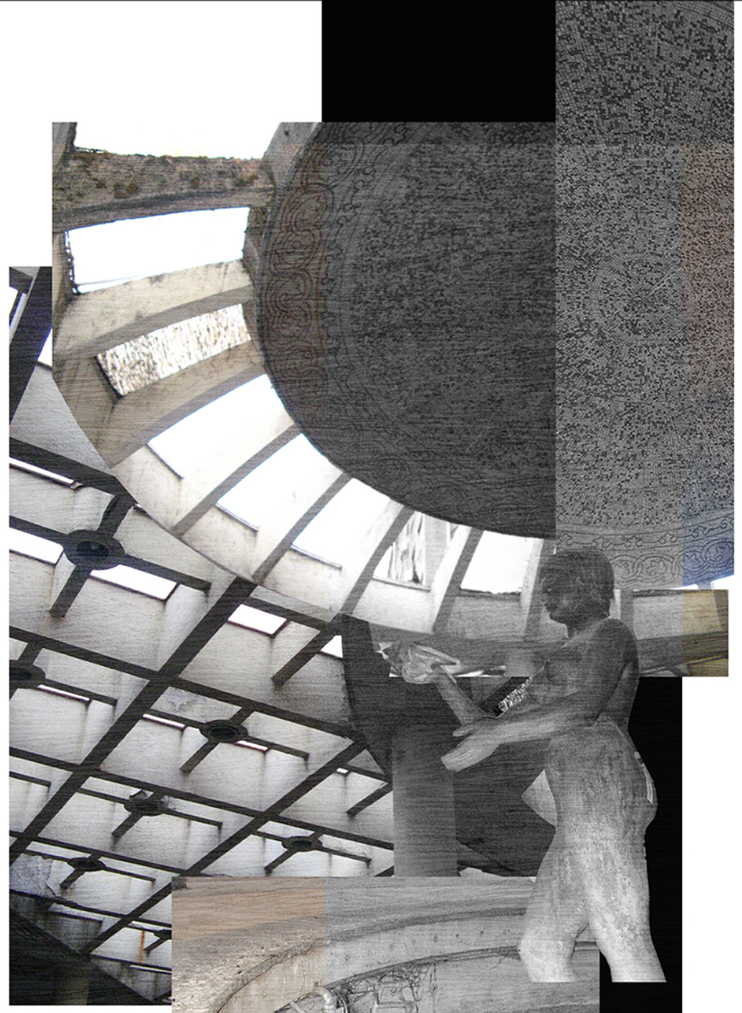
prilazi/bezbednost

Bezistan ima dva glavna pristupa, sa strane sporedne ulice koja povezuje prostor sa Terazijama i sa Trga Nikole Pašića. Trenutno je prostor zapušten i nesiguran za prolazak zbog stanja konstrukcije i napuštenog ambijenta.

Zadnji deo bloka predstavlja manje vidljivu zonu Bezistana, gde se nalaze klima uređaji i servisni elementi. Iako nije u prvom planu prolaznika, ovaj prostor je deo celine i zahteva uređenje.

“zadnje dvorište bloka”/
pogled iz bloka

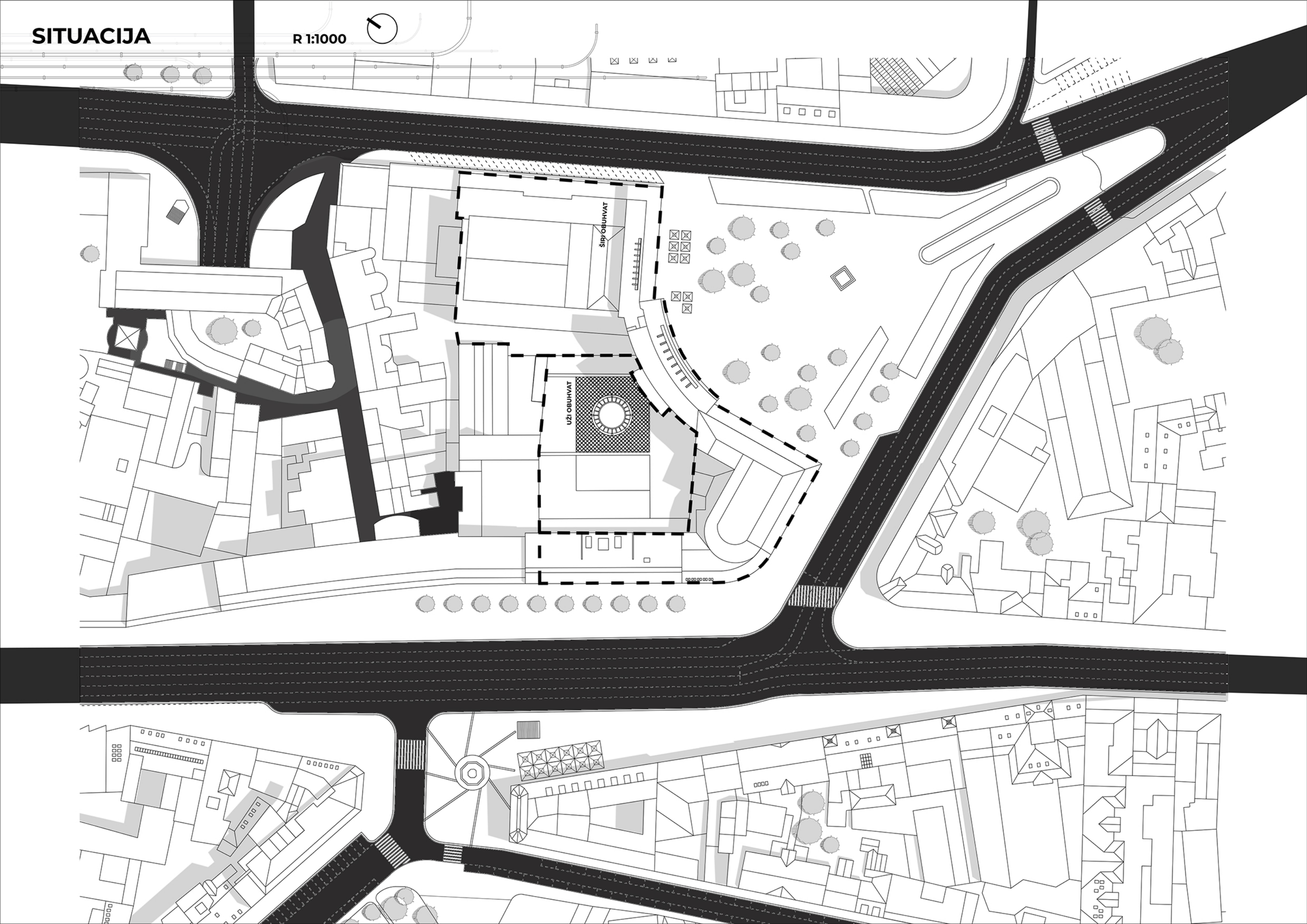

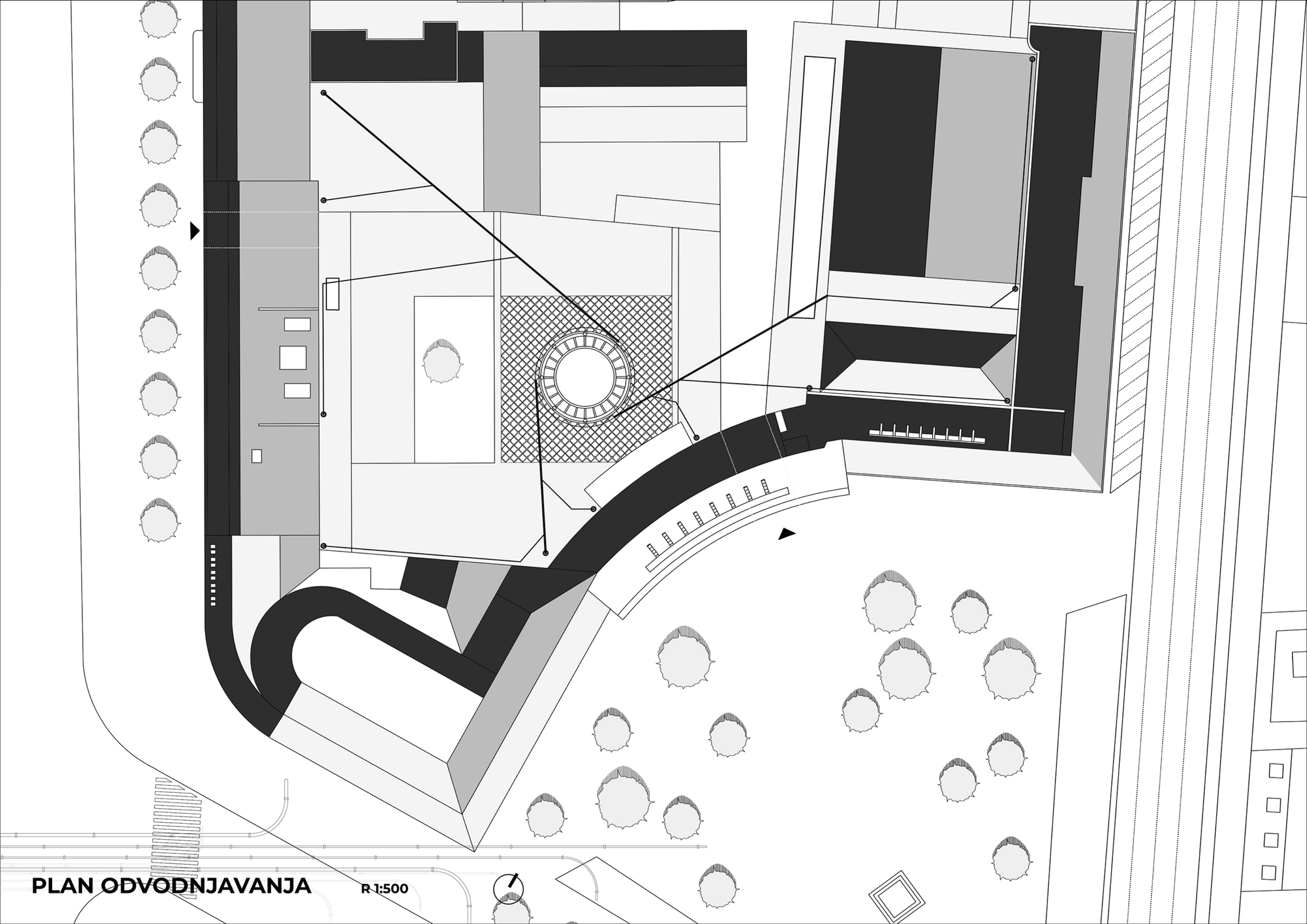
zapuštenost/
potencijal za revitalizaciju

I pored trenutnog zapuštenog stanja, Bezistan poseduje vrednu lokaciju i prepoznatljive arhitektonske elemente. Revitalizacijom se može obnoviti njegov javni karakter i ponovo aktivirati prostor.

SITUACIJA

R 1:1000

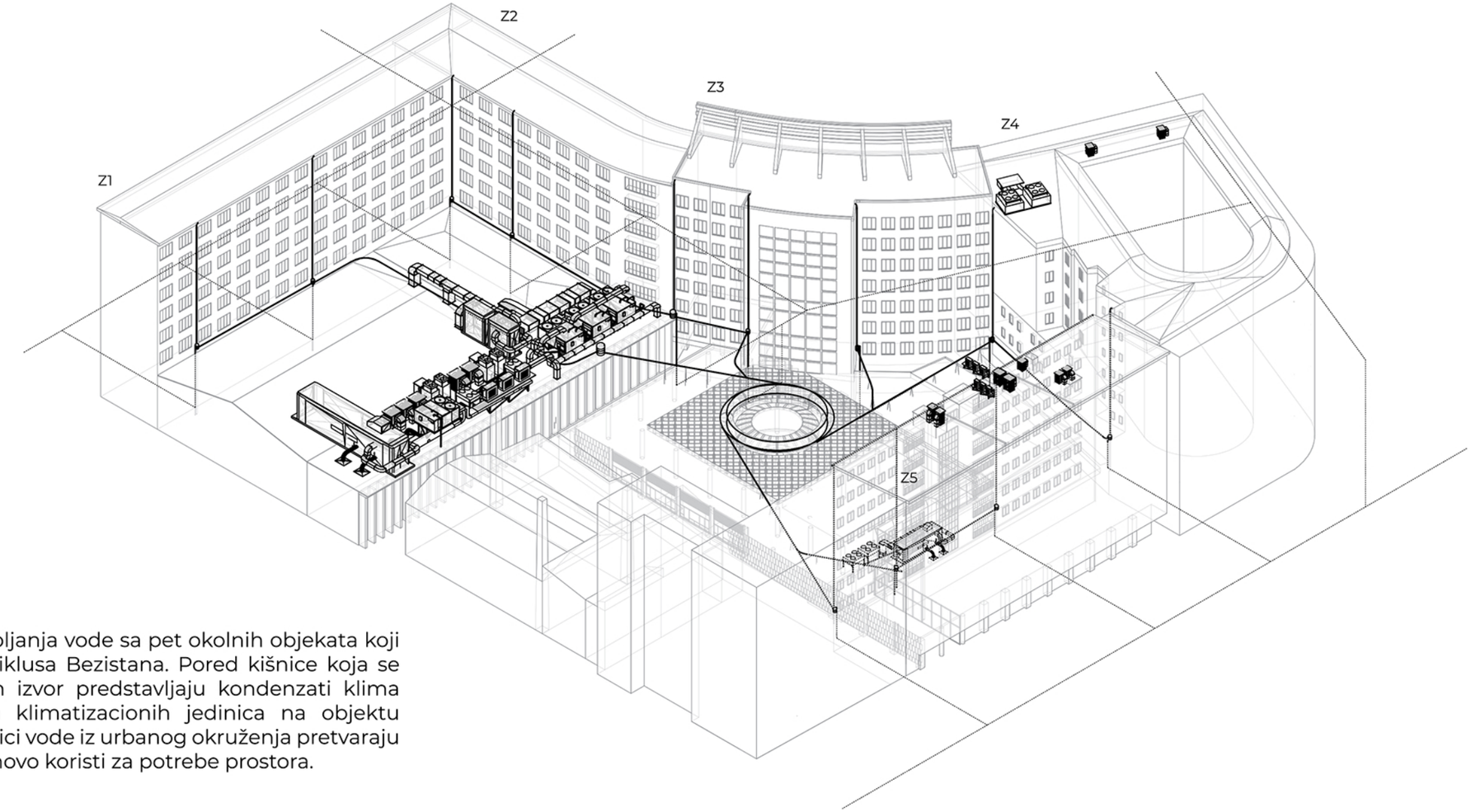

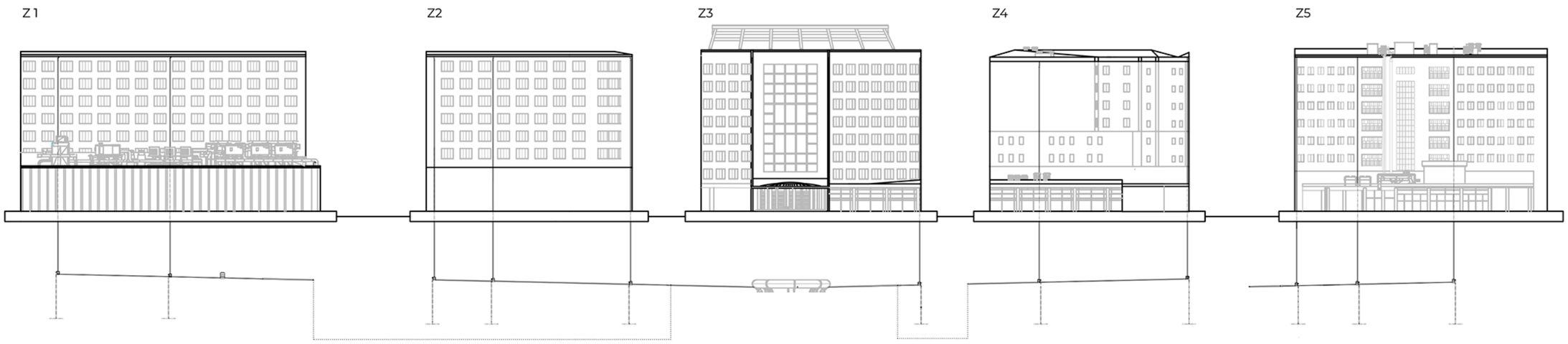
PLAN ODVODNJAVANJA

R 1:500

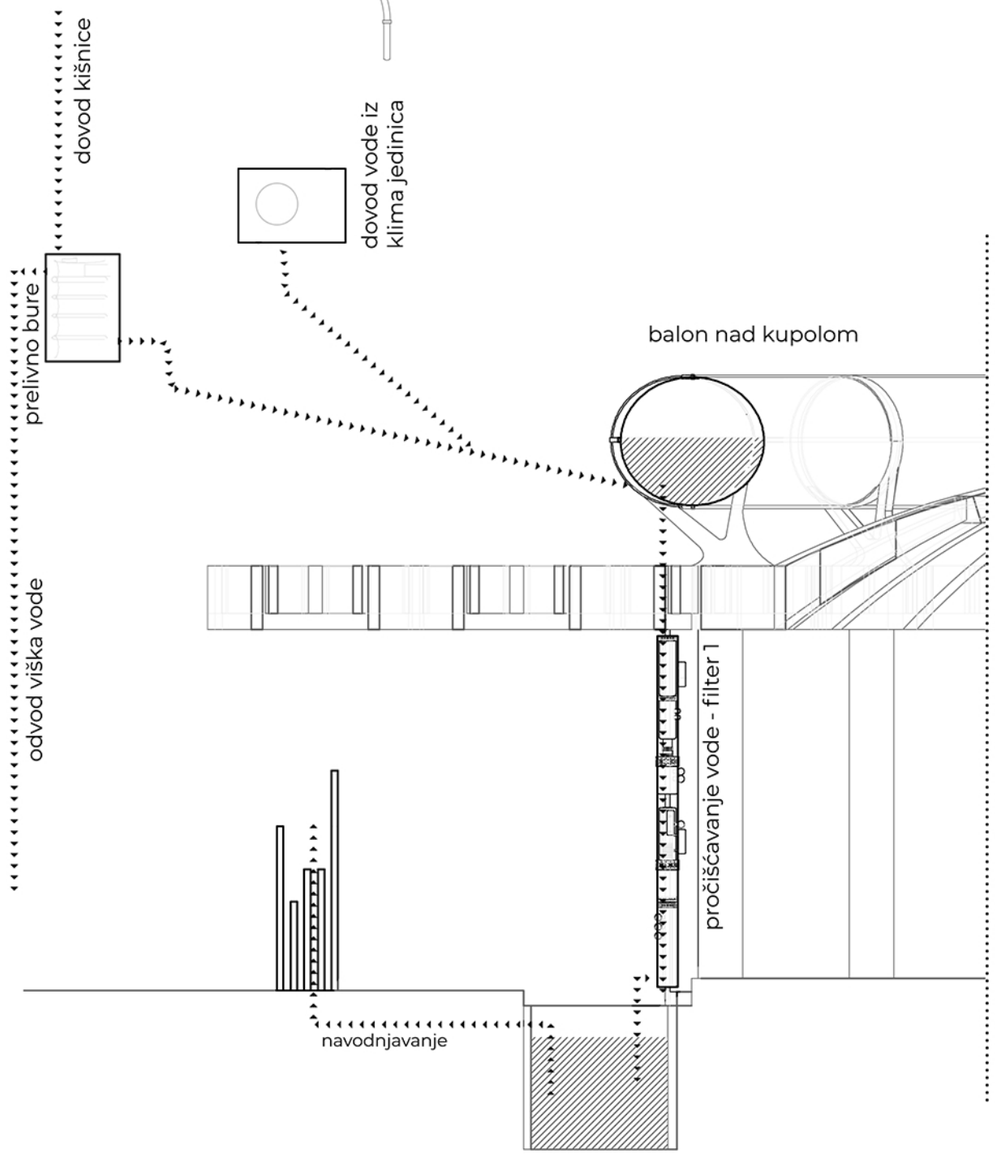
RAZVIJENI PRESEK - ODVODNJAVANJE

Razvijeni presek prikazuje sistem prikupljanja vode sa pet okolnih objekata koji učestvuju u stvaranju novog vodnog ciklusa Bezistana. Pored kišnice koja se sakuplja sa krovnih površina, značajan izvor predstavljaju kondenzati klima uređaja, posebno zbog velikog broja klimatizacionih jedinica na objektu bioskopa. Na ovaj način se postojeći gubici vode iz urbanog okruženja pretvaraju u resurs koji se skladišti, prečišćava i ponovo koristi za potrebe prostora.

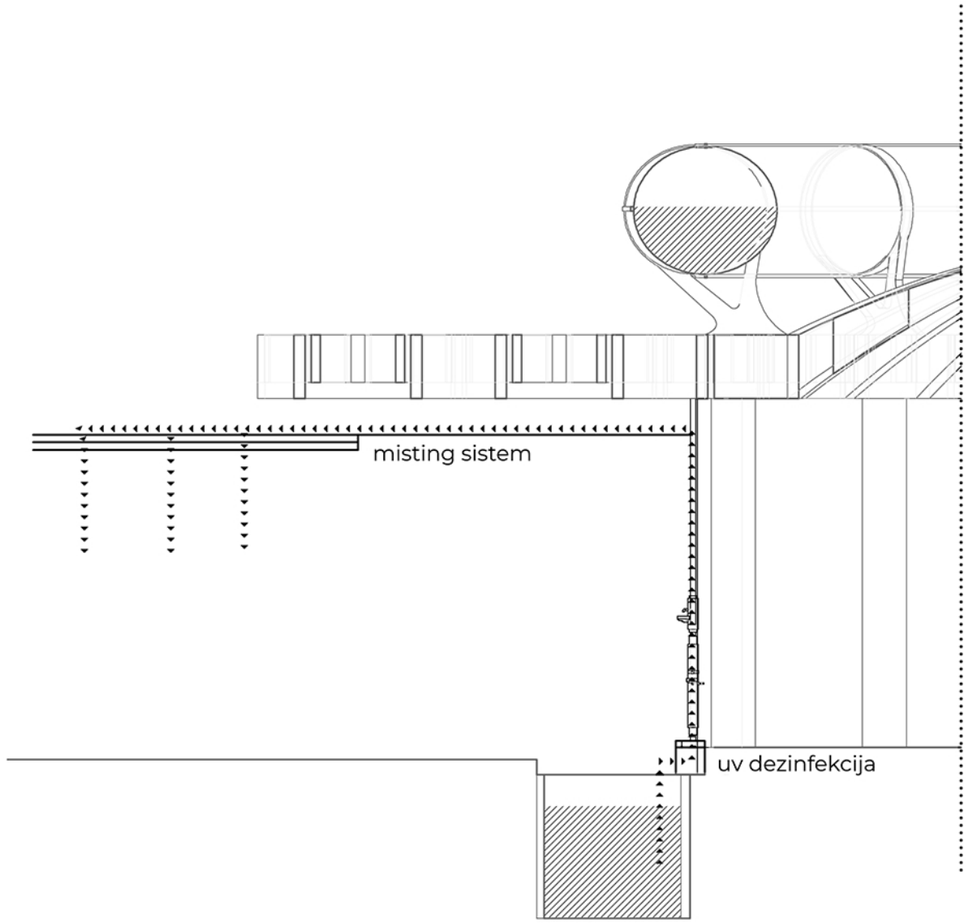

DIJAGRAM KRETANJA VODE

Sakupljanje i filtracija vode za navodnjavanje

Kišnica se sa krovova okolnih objekata prikuplja kroz oluke i usmerava ka prelivnom buretu, gde se kontroliše njen dalji tok. Višak vode se preko prelivne cevi odvodi ka okolnom zelenilu i gradskoj odvodnoj mreži, dok se u sušnim periodima kao dodatni izvor koriste kondenzati klima uređaja. Prikupljena voda se skladišti u rezervoaru iznad kupole Bezistana, odakle prolazi kroz filtere uz stubove. Kroz slojeve za taloženje, šljunak, pesak i aktivni ugalj, voda se postepeno prečišćava i sakuplja u zastakljenom kanalu oko fontane. Tako dobijena voda koristi se za navodnjavanje vegetacije u prostoru Bezistana.

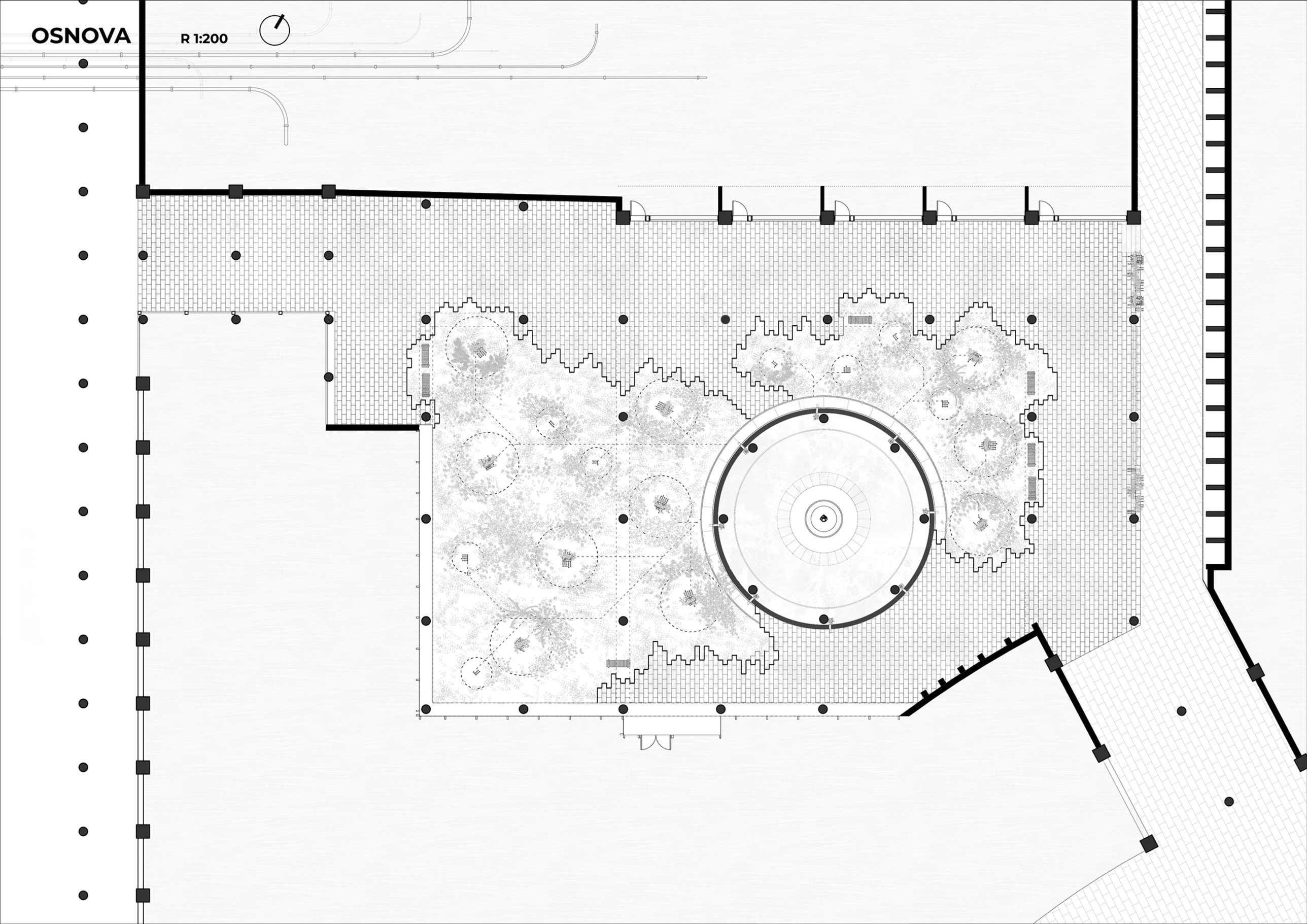

Dodatna filtracija vode za misting sistem

Nakon osnovne filtracije, deo vode se odvaja za misting sistem i prolazi kroz dodatni proces prečišćavanja. Voda prolazi kroz fini filter i UV-C dezinfekciju, koja uklanja mikroorganizme i omogućava bezbedno raspršivanje vode u prostoru. Nakon tretmana, voda se kroz vertikalne cevi dovodi do mreže mlaznica postavljenih na krovnoj konstrukciji Bezistana. Misting sistem stvara finu vodenu izmaglicu koja tokom toplih perioda snižava temperaturu i poboljšava mikroklimu prostora. Na ovaj način voda se ponovo vraća u atmosferu kroz kontrolisani ciklus.

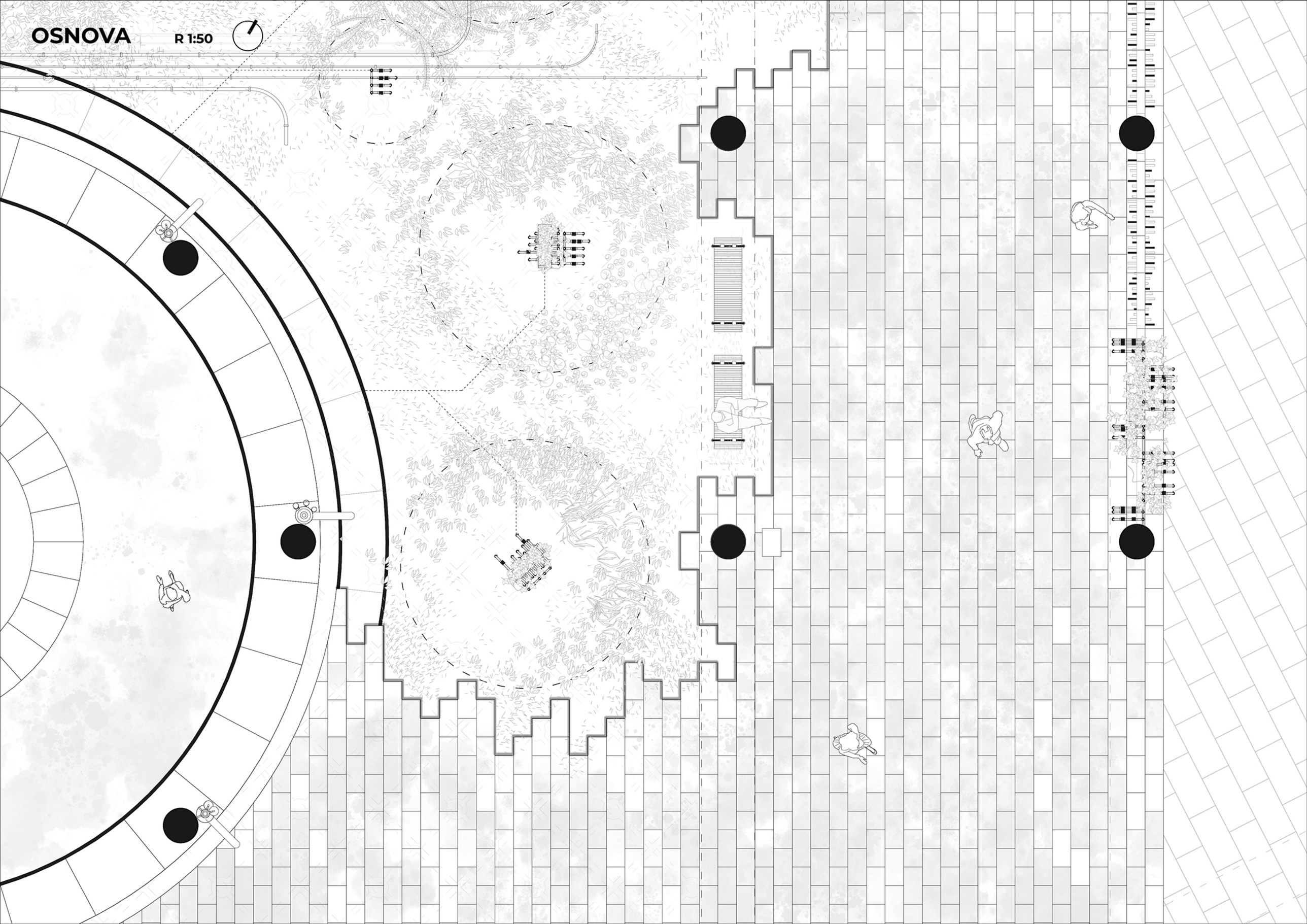
OSNOVA

R 1:200

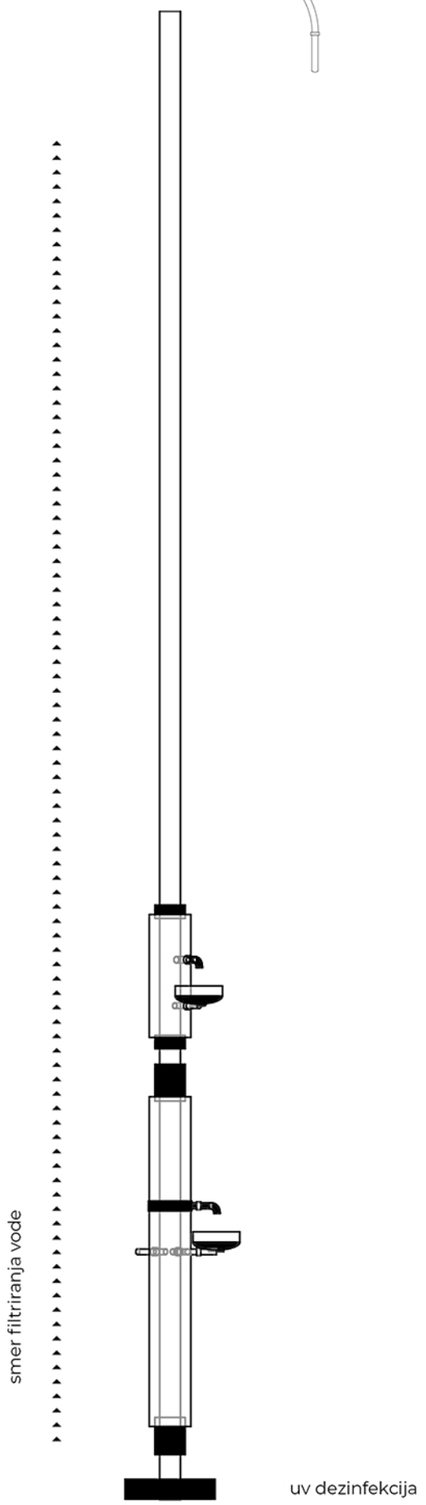
OSNOVA

R 1:50

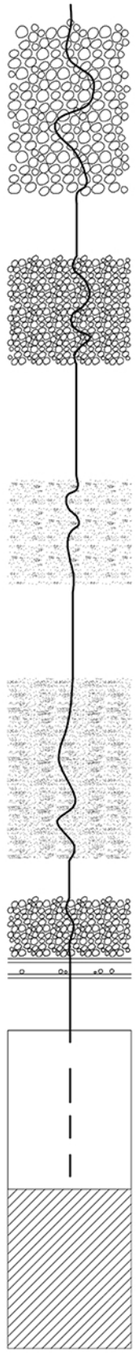

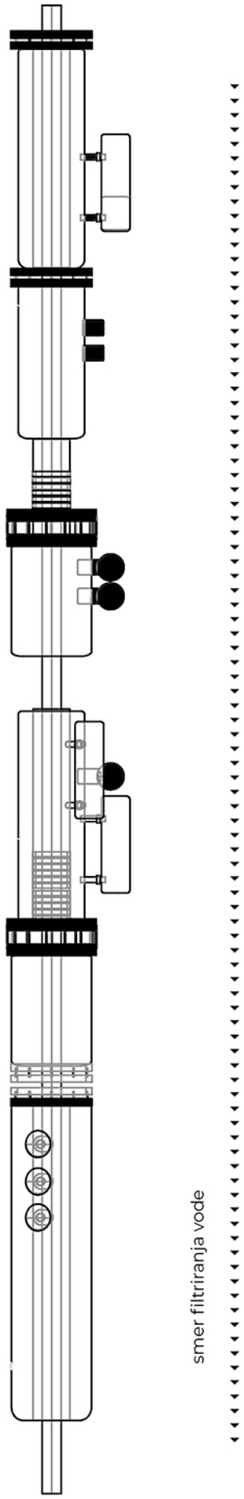
PRESEK A-A 1:100

FILTERI

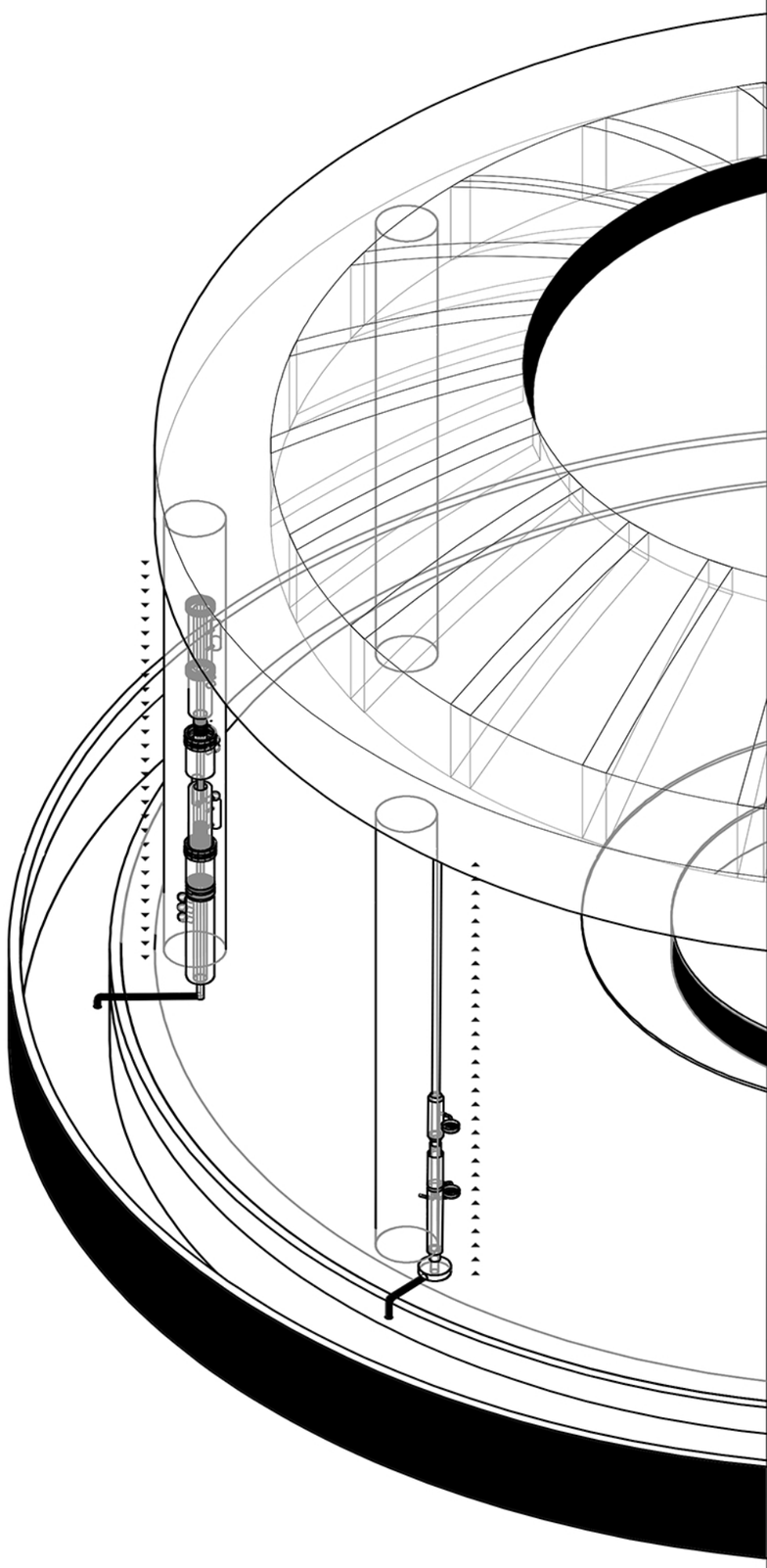

filter 2

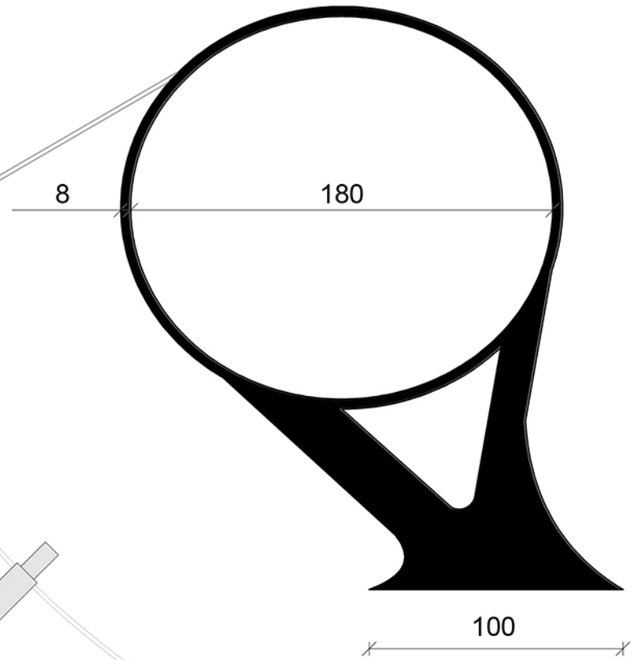

filter 1

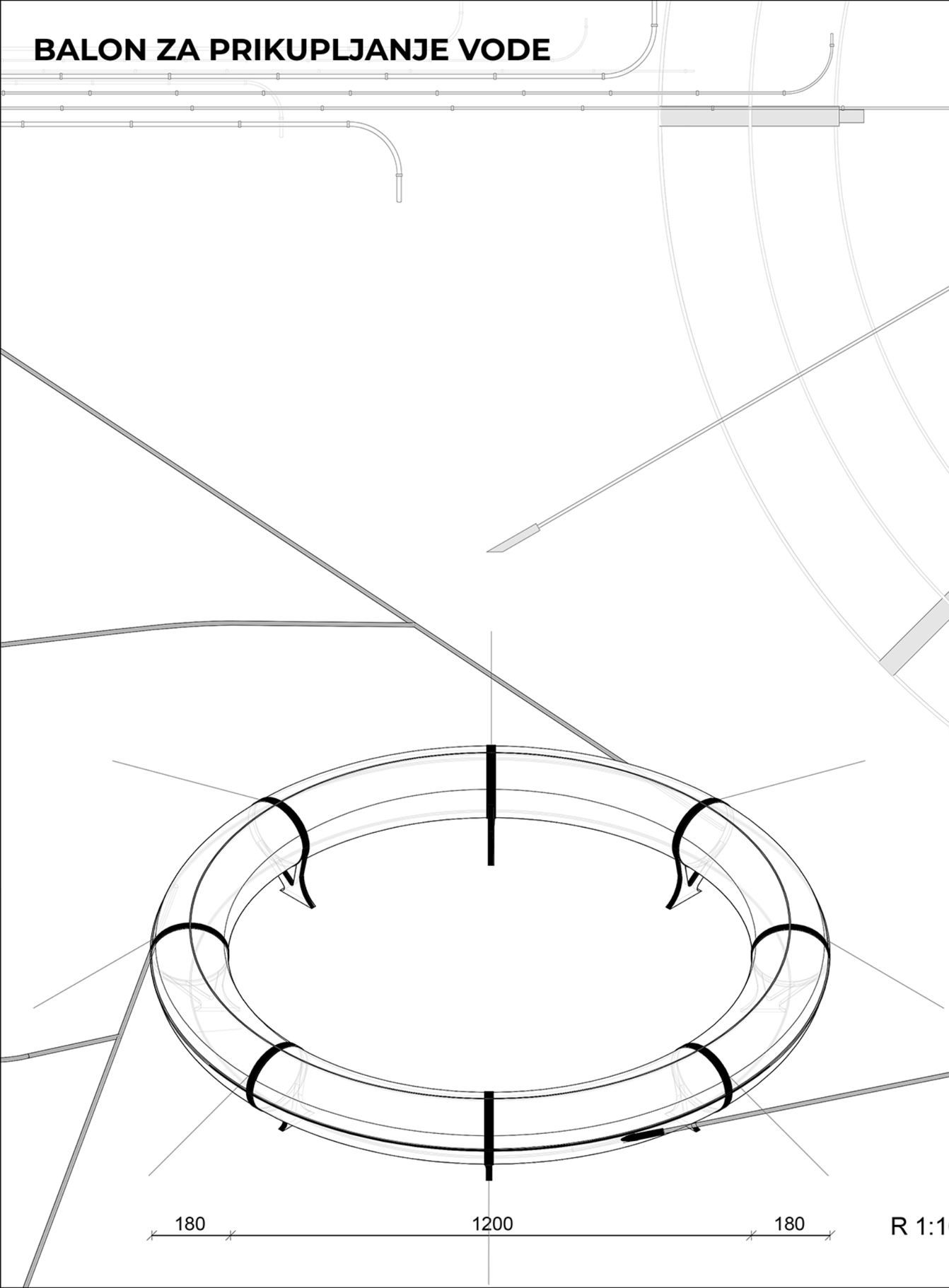

BALON ZA PRIKUPLJANJE VODE

R 1:50

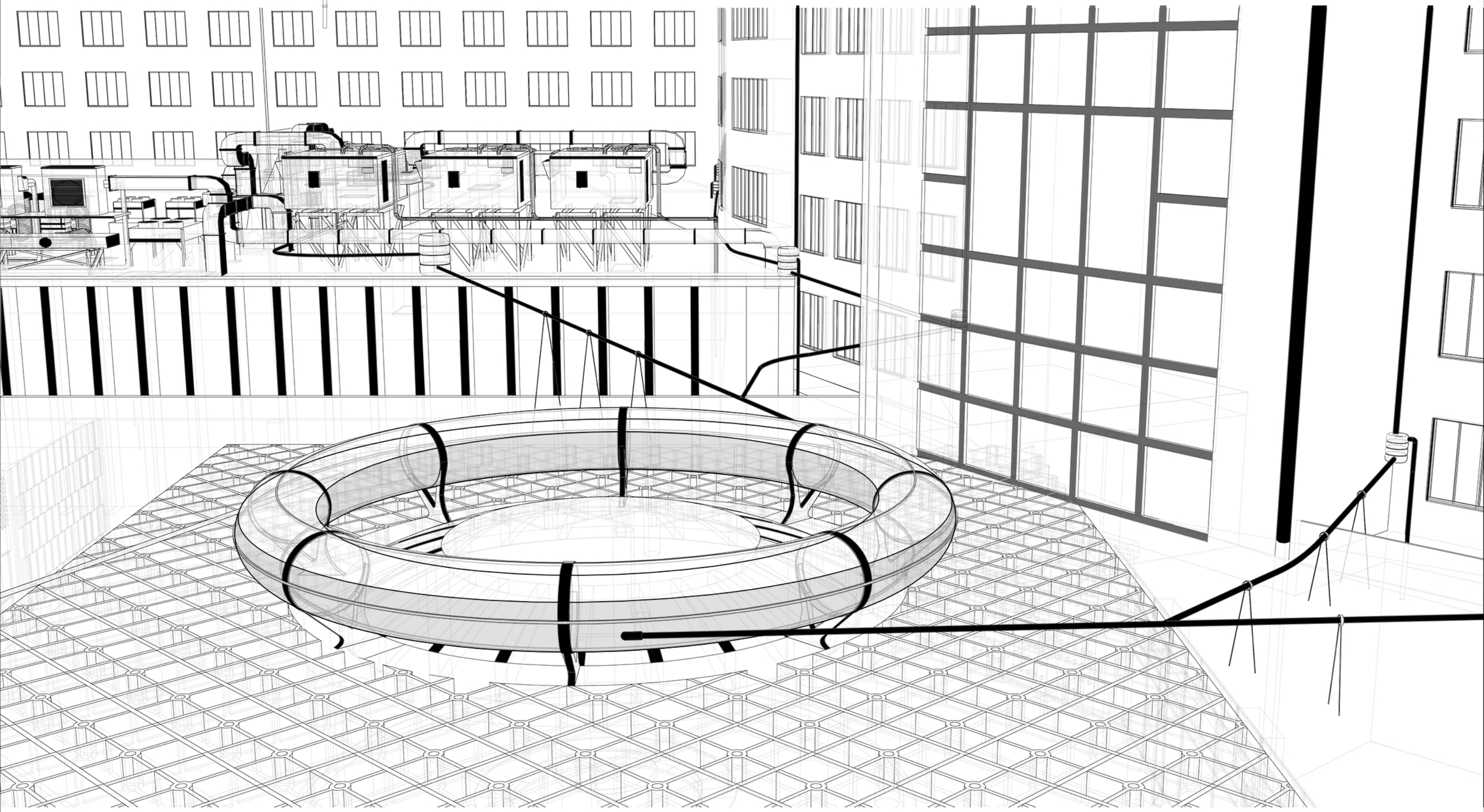

R 1:100

Balon za prikupljanje vode je centralni rezervoar sistema za sakupljanje kišnice i kondenzata klima uređaja okolnih objekata. Prikupljena voda se skladišti i dalje usmerava ka filterima postavljenim uz stubove Bezistana, gde prolazi kroz proces prečišćavanja. Ovime se voda ponovo koristi za navodnjavanje vegetacije i stvaranje održivog sistema upravljanja vodnim resursima u prostoru.

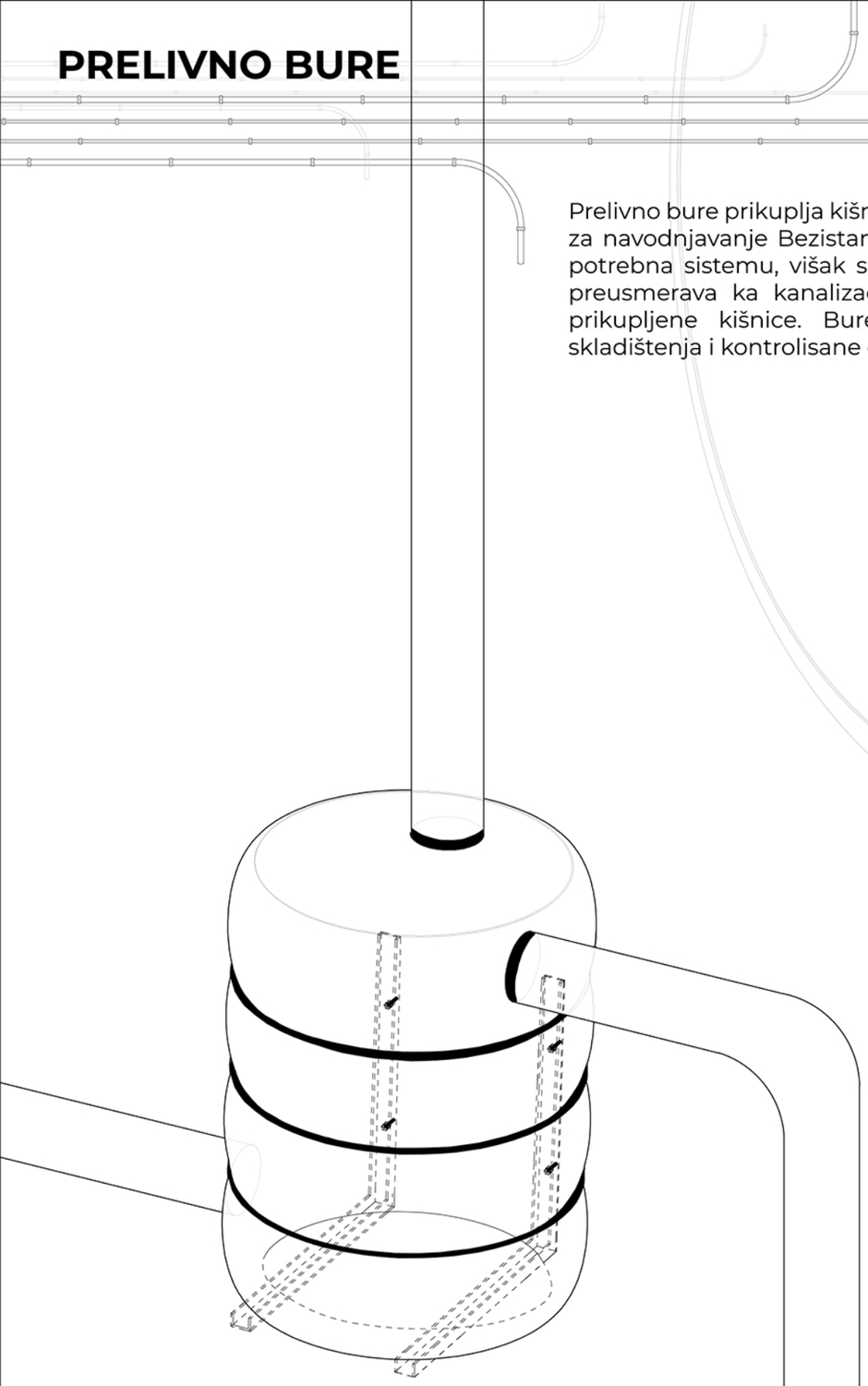
BALON ZA PRIKUPLJANJE VODE

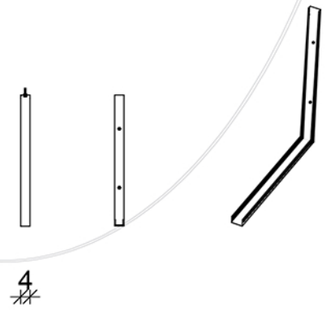

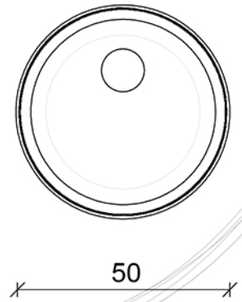
PRELIVNO BURE

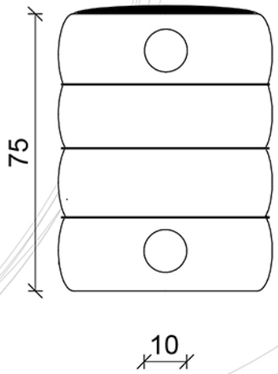
Prelivno bure prikuplja kišnicu sa oluka okolnih objekata i usmerava je ka glavnom prstenu za navodnjavanje Bezistana. Kada se rezervoar napuni i dodatna količina vode više nije potrebna sistemu, višak se odvodi kroz prelivnu cev pri vrhu bureta. Ta voda se zatim preusmerava ka kanalizacionoj mreži i okolnom zelenilu, čime se sprečava gubitak prikupljene kišnice. Bure funkcioniše kao jednostavna veza između sakupljanja, skladištenja i kontrolisane distribucije vode.

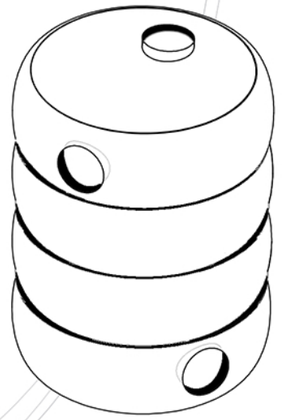
R 1:15

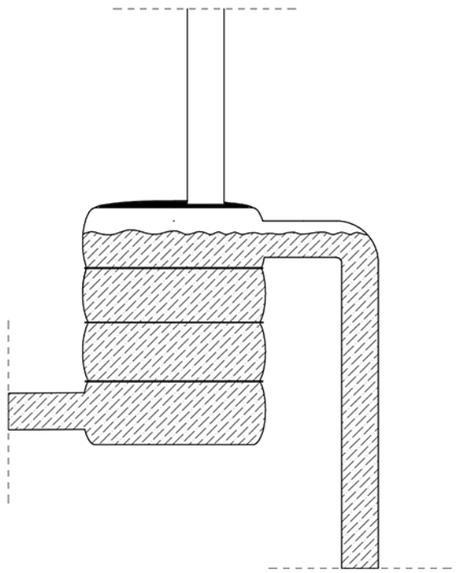

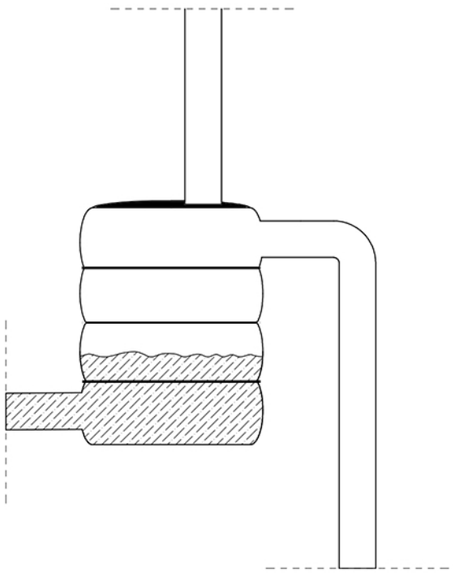

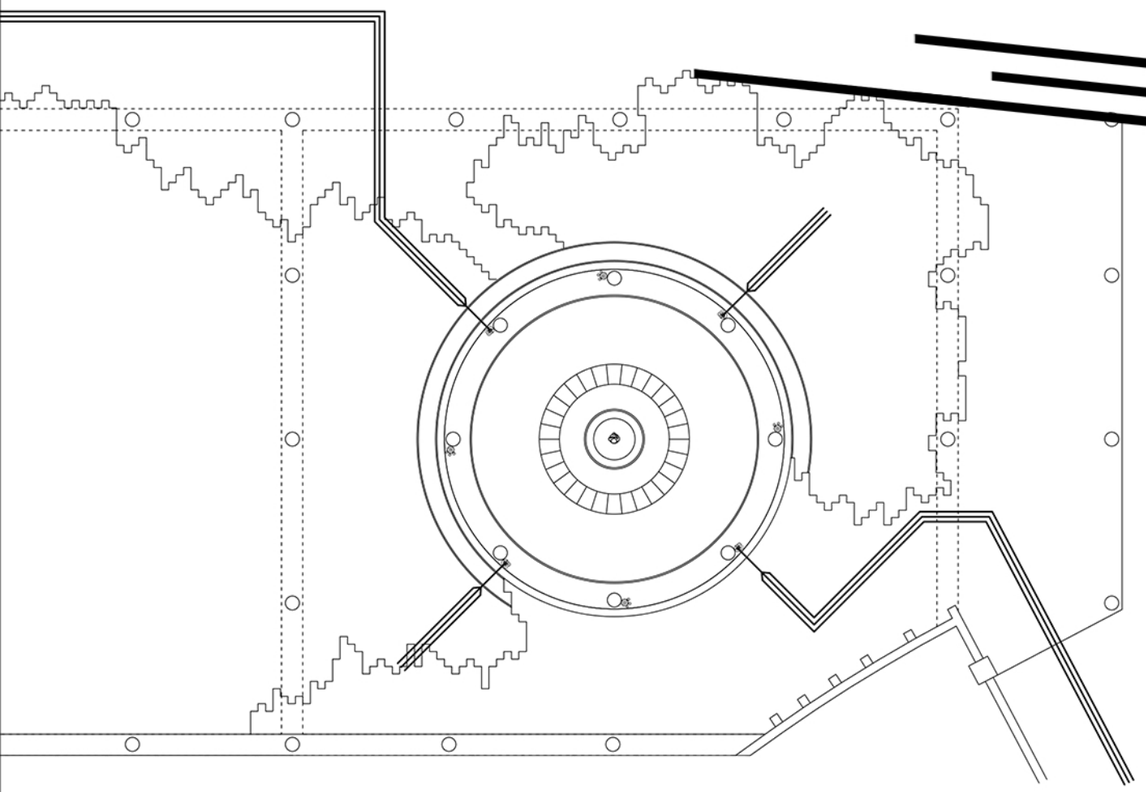

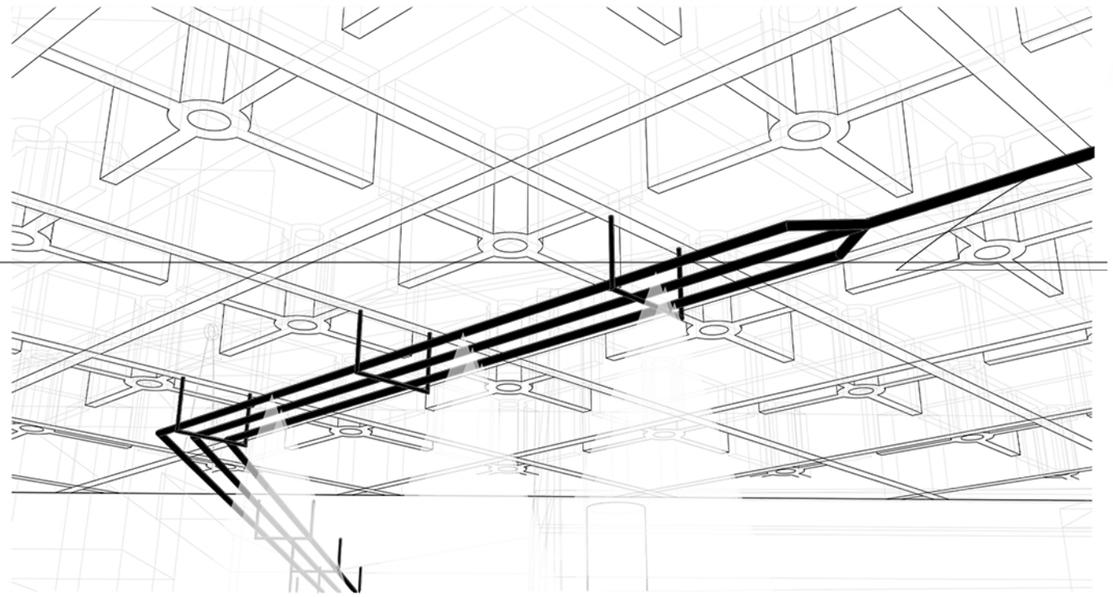

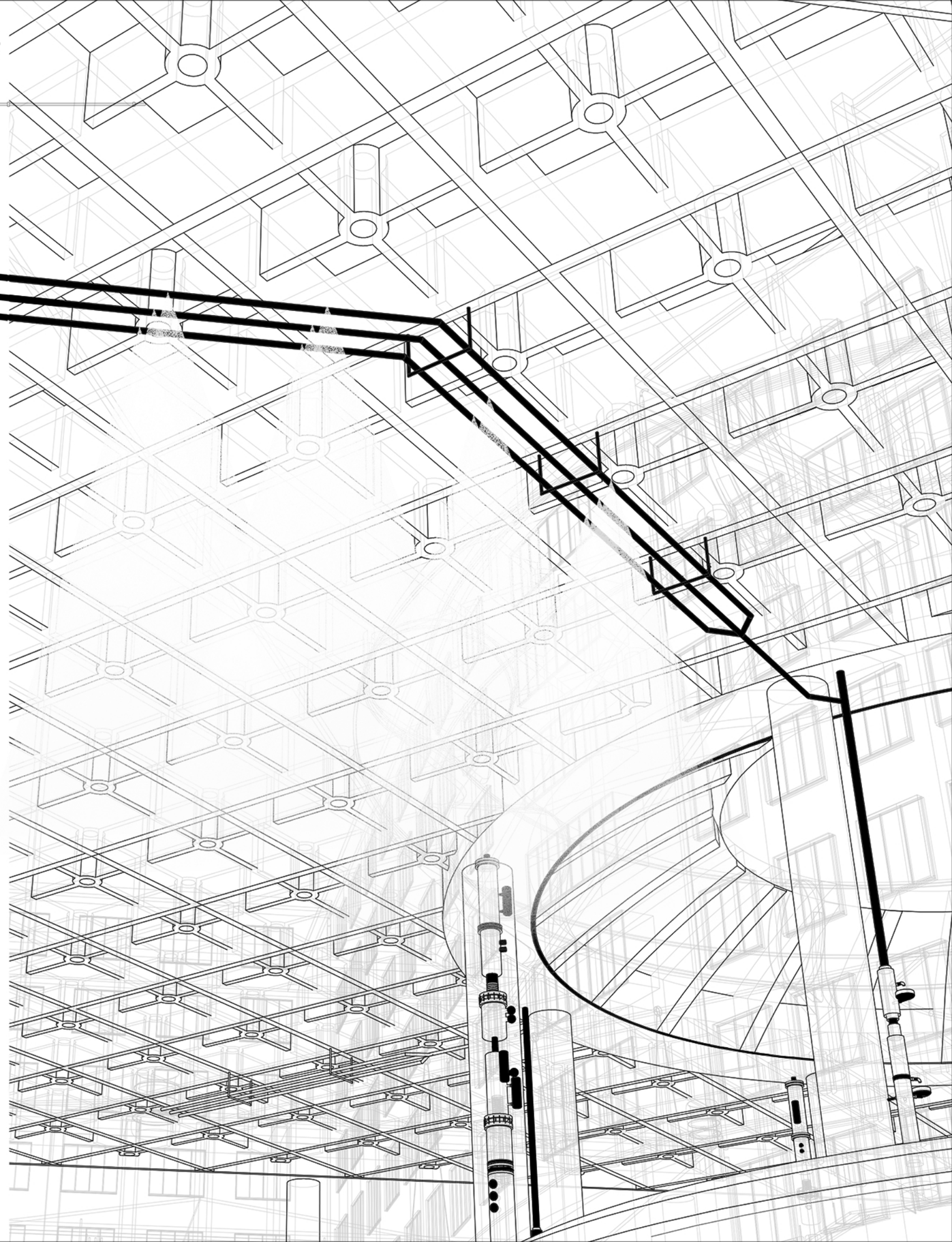

MISTING SISTEM

Misting sistem koristi fino raspršivanje vode kroz mrežu mlaznica postavljenih na konstrukciji krova. Stvara prijatnu mikroklimu, snižava temperaturu prostora i poboljšava uslove boravka posetilaca tokom toplih perioda.

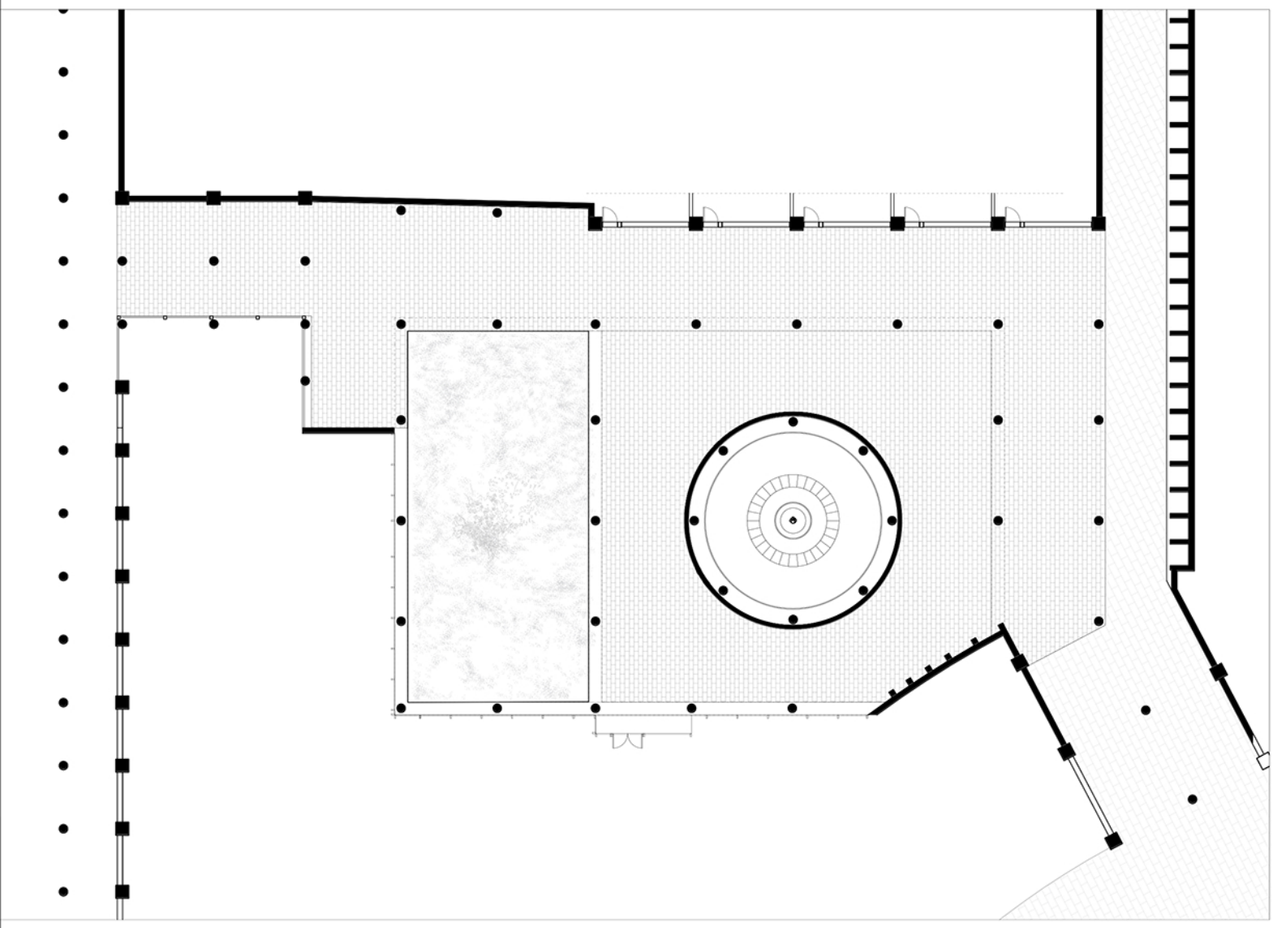

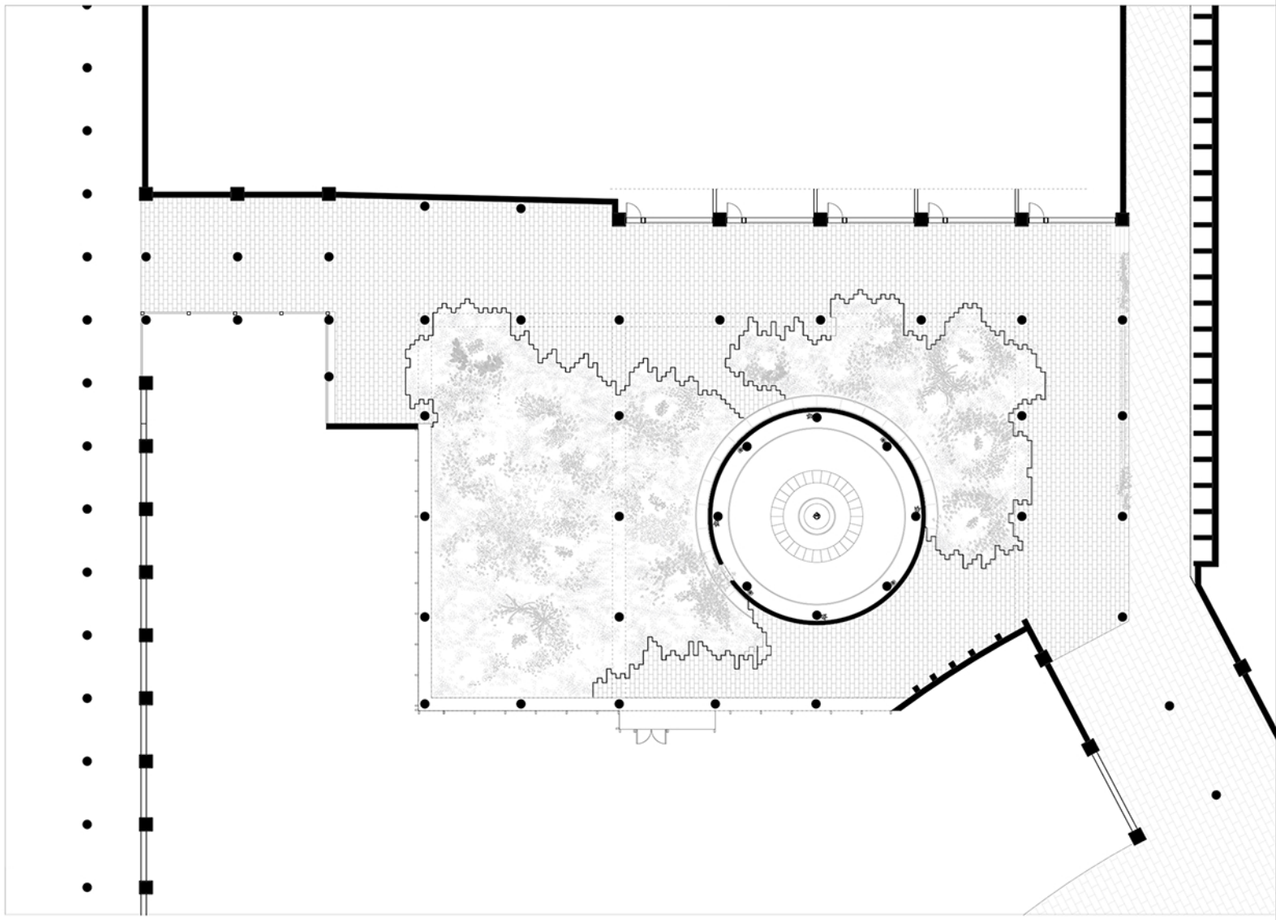

POPLOČANJE - INTERVENCIJA

trenutno stanje

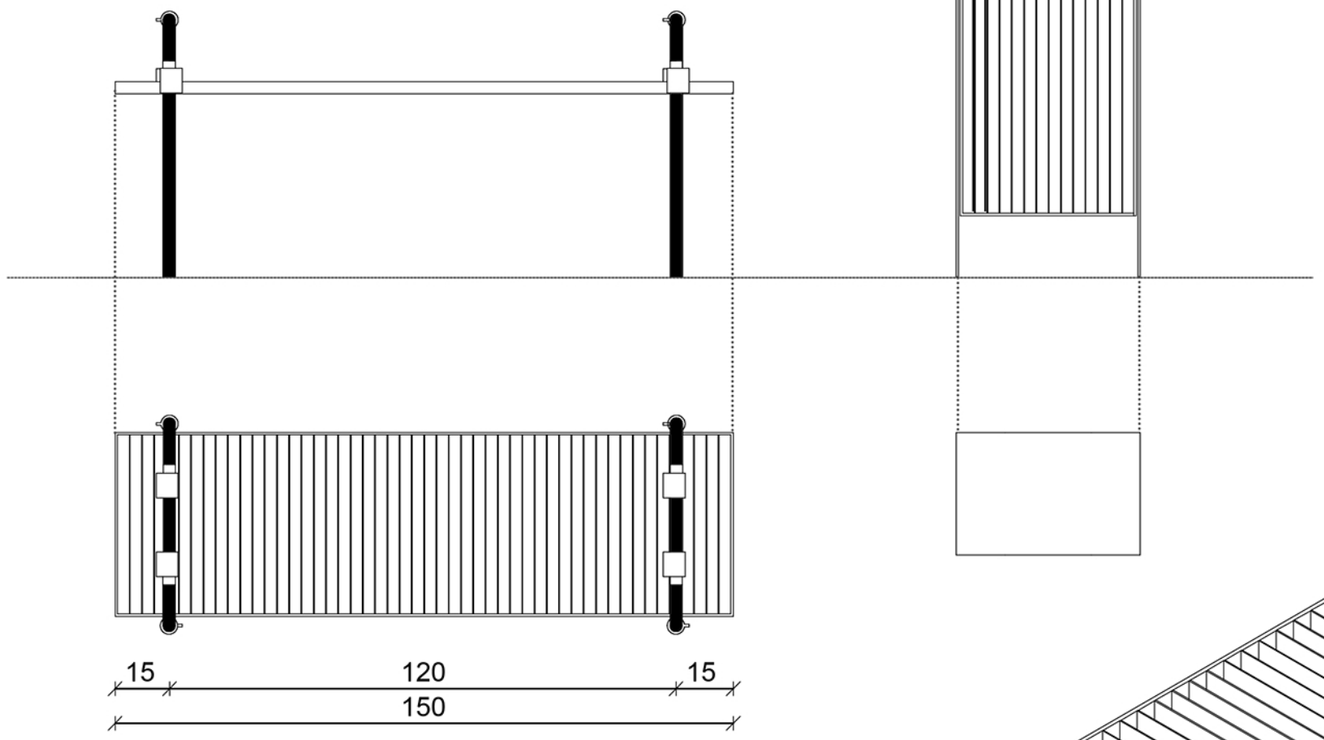
planirano stanje

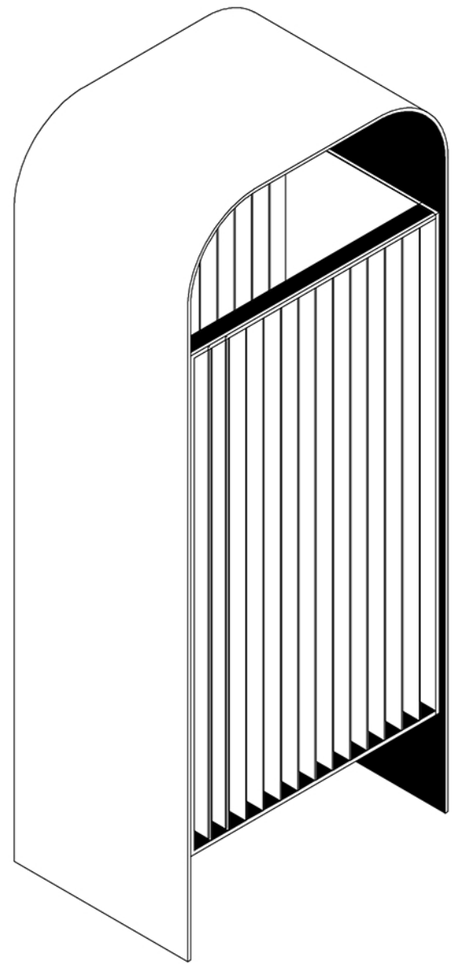

Postojeće popločanje Bezistana je tokom vremena izgubilo svoju funkcionalnost usled nedovoljnog održavanja i fizičkih oštećenja. Kamene kocke nepravilno nedostaju na pojedinim mestima, stvarajući neravnu površinu koja otežava kretanje i narušava izgled prostora. Postojeće stanje zahteva pažljivu obnovu i prilagođavanje novim potrebama korisnika.

Predviđena je reciklaža postojećeg popločanja kroz očuvanje i ponovnu upotrebu kamenih kocki koje se već nalaze u prostoru. Umesto potpunog uklanjanja i zamene novim materijalima, određene kocke se uklanjaju kako bi se formirale zelene površine. Na ovaj način smanjuje se količina otpada, štedi materijal i zadržava istorijski karakter prostora oko postojeće kupole i fontane.

MOBILIJAR

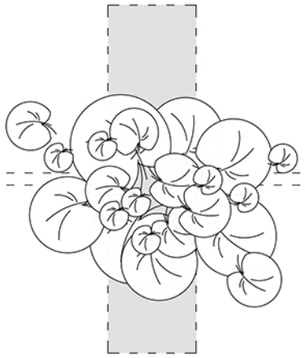

Mobilijar je oblikovan od čeličnih elemenata kako bi obezbedio dugotrajnost, otpornost i jednostavno održavanje. Kante za otpatke su neophodan deo prostora kako bi se sprečilo zagađivanje okoline i očuvala vegetacija unutar Bezistana. Klupe omogućavaju odmor i zadržavanje korisnika u prostoru.

POTKONSTRUKCIJA ZA PUZAVICE

Petasites hybridus

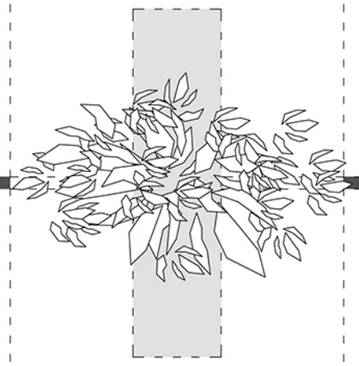
Biljka	Petasites
Visina	1–1.5 m
Širina	1–2m+
Koren	jak rizom, horizontalno širenje
Životni vek	višegodišnja
Voda	● ● ● ● ●
Svetlost	polusenka–senka
Zimzelena	ne
Rast	vrlo brz

Dryopteris filix-mas

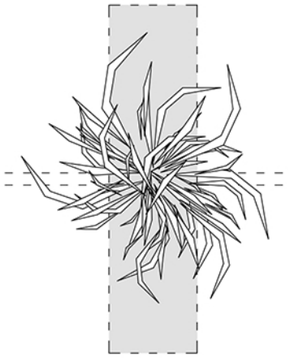
	Muška paprat
	1–1.5 m
	0.5–1m
	kratak, debeo rizom, vlaknasti koren
	višegodišnja
	● ● ●
	senka–polusenka
	ne
	srednji

Hosta 'Medio Variegata'

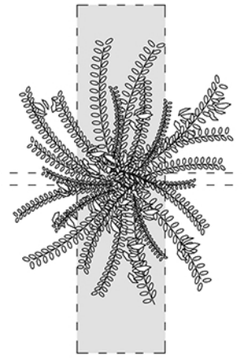
	Hosta
	40–60cm
	~50–70 cm
	vlaknast, relativno plitak
	dugovečna
	● ● ● ●
	senka–polusenka
	ne
	srednji

Carex morrowii

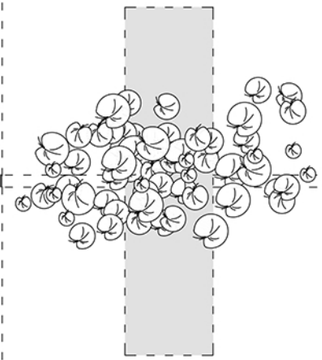
	Šaš
	10–50cm
	50–100cm
	gust busen, plitak rizomatski sistem
	višegodišnja
	● ● ● ●
	senka–polusenka
	poluzimzelena
	spor–srednji

Asplenium trichomanes

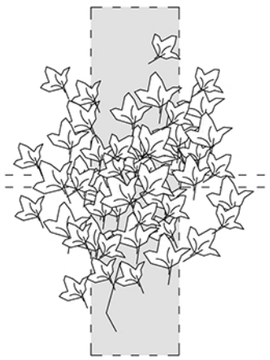
	Slezenica
	~15 cm
	~15–30 cm
	puzeći/uzlazni rizom, plitak
	višegodišnja
	● ● ● ●
	senka
	da
	spor

Asarum europaeum

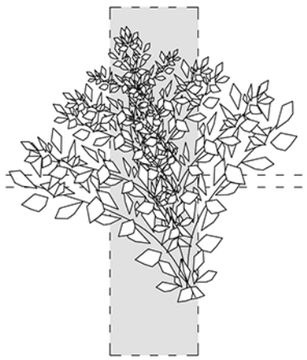
Biljka	Vučja stopa
Visina	do 10cm
Širina	10–50cm
Koren	puzeći rizom, plitak
Životni vek	višegodišnja
Voda	● ● ● ●
Svetlost	duboka senka–polusenka
Zimzelena	da
Rast	spor

Hedera helix

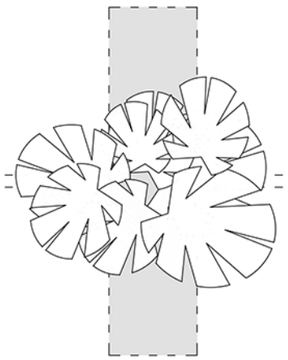
	Bršljan
	8–12 m kao penjač
	2.5–4m
	vrlo plitak; često samo ~3–10 cm
	veoma dugovečan
	● ●
	senka–sunce
	da
	brz

Aralia elata

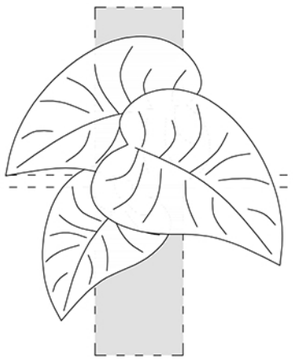
	Aralia
	do 10m (predviđeno skraćivanje)
	8m (predviđeno skraćivanje)
	razgranat, dubina zavisi od tla
	višegodišnja drvenasta
	● ● ●
	polusenka
	ne
	srednji

Tetrapanax papyrifer

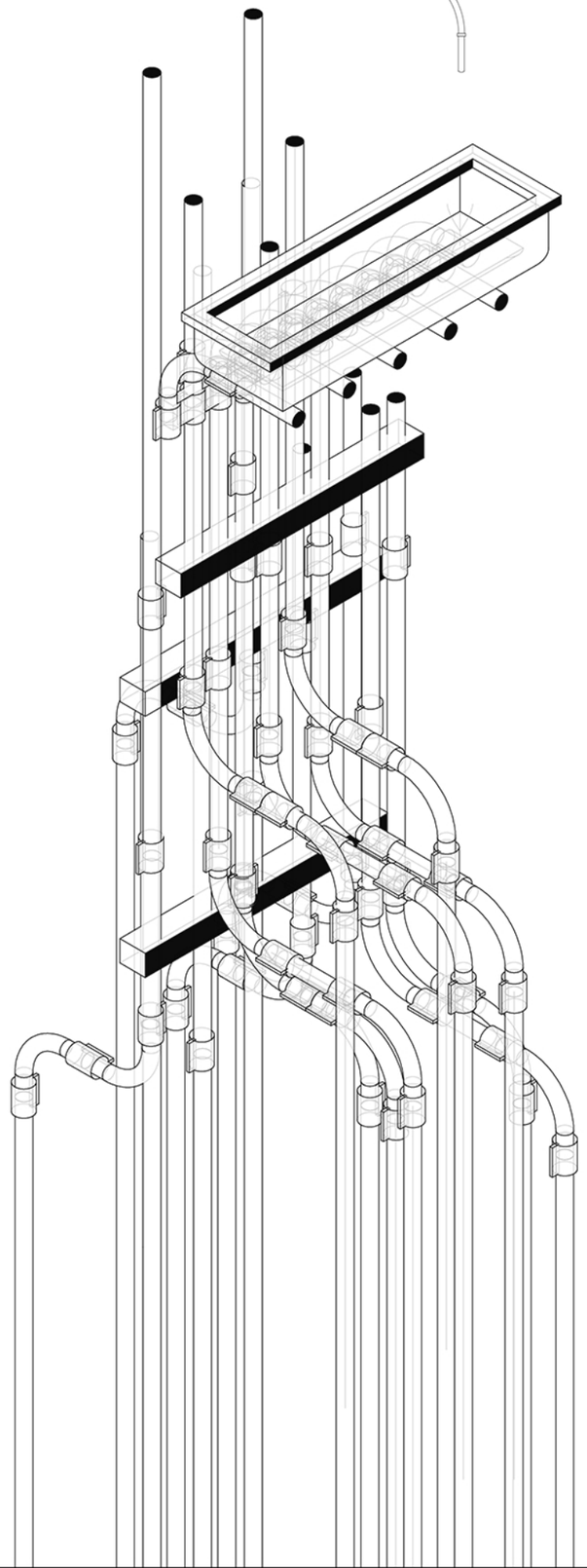
	Tetrapanax
	do 8 m
	do 8 m
	plitkiji do srednje dubok
	višegodišnja drvenasta
	● ● ●
	sunce–polusenka
	poluzimzelena
	vrlo
	brz

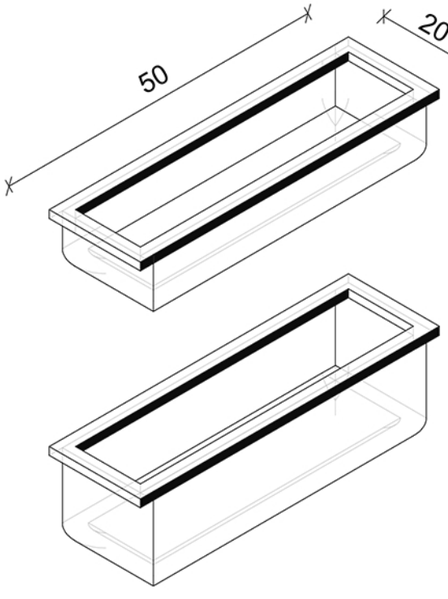
Colocasia esculenta

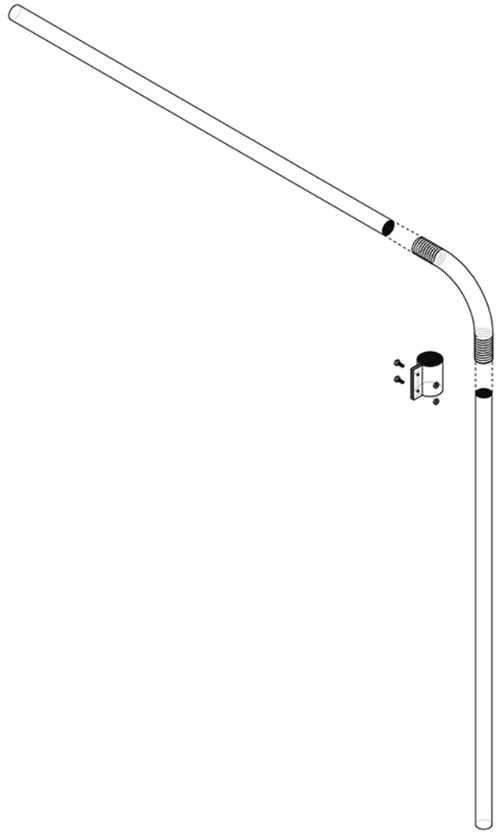

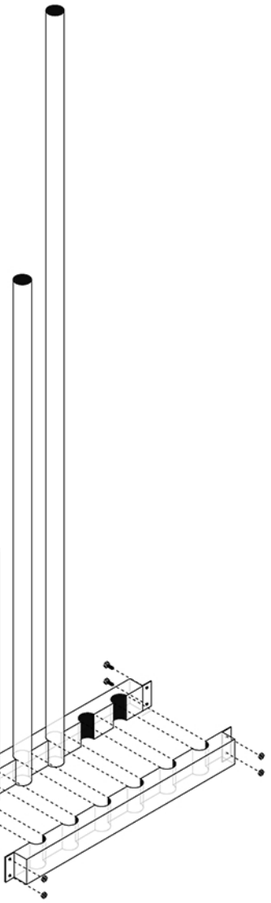
	Slonovo uvo
	1-1.5m
	1-1.5m
	vlaknasti koren, uglavnom plitak
	višegodišnja
	● ● ● ● ●
	polusenka-senka
	ne
	bry

POTKONSTRUKCIJA ZA PUZAVICE

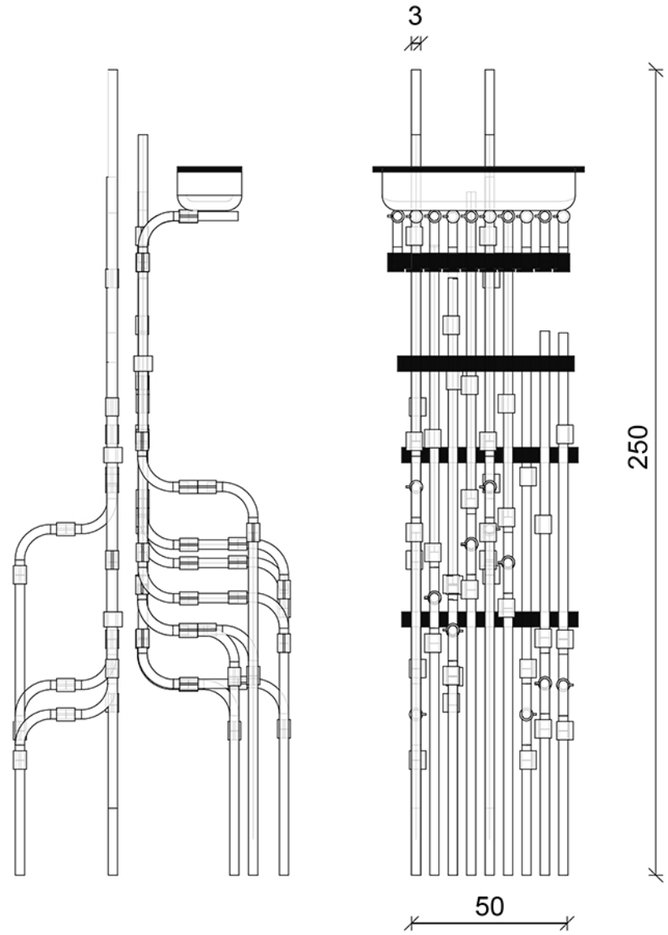

R 1:100

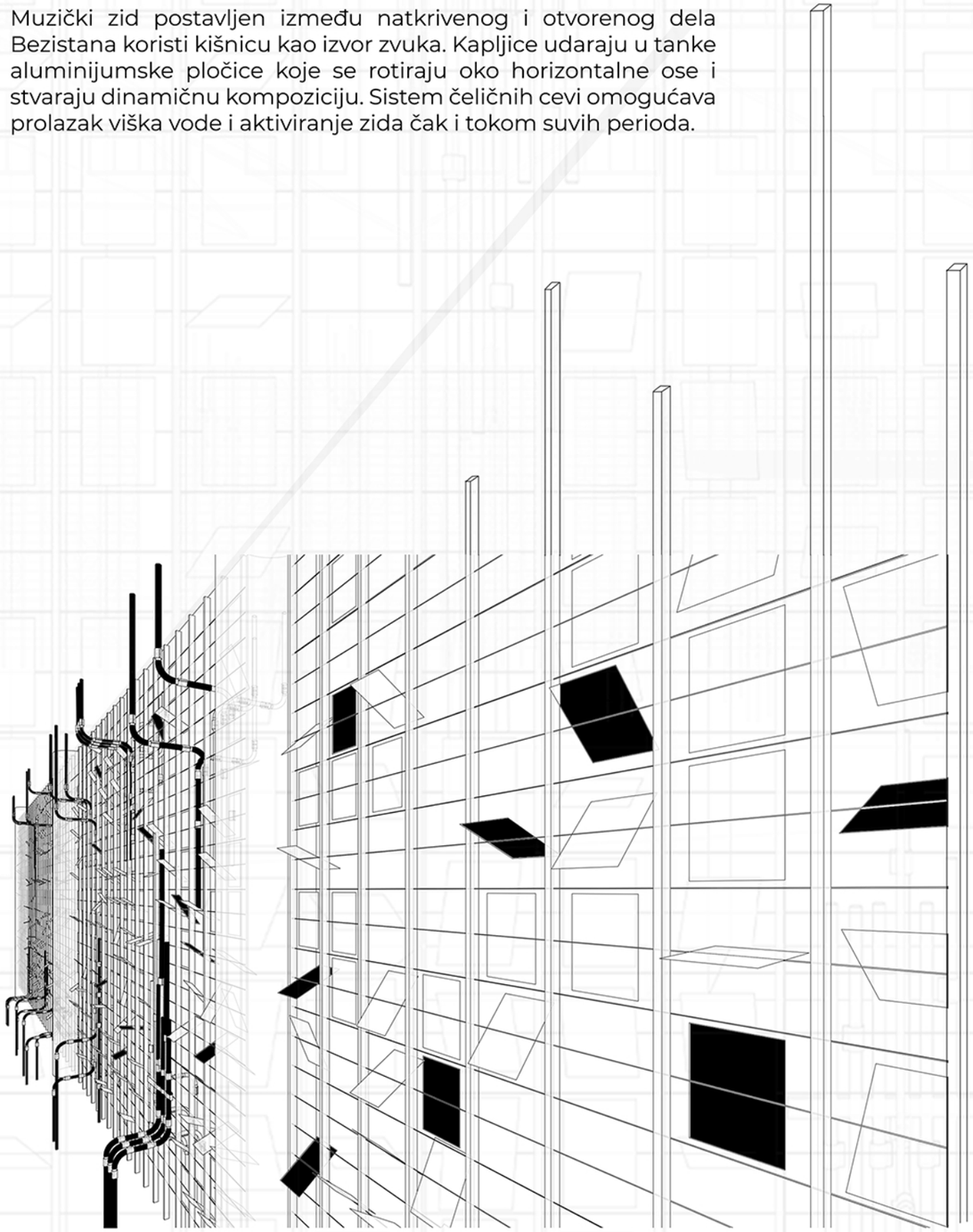
R 1:20

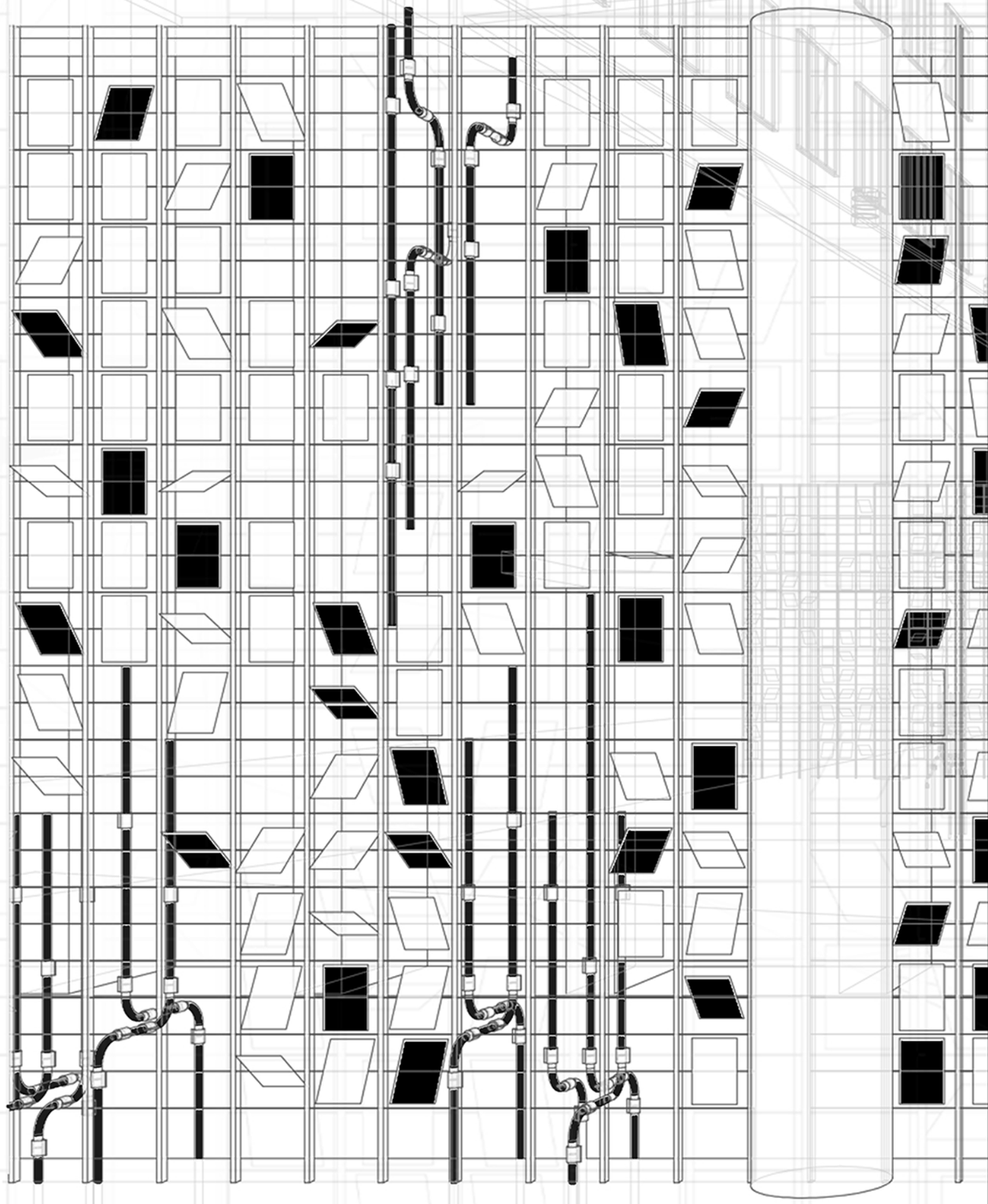

Potkonstrukcija za puzavice predstavlja lagani čelični sistem postavljen po travnatim površinama Bezistana, koji omogućava kontrolisan rast vegetacije. Njena uloga je stvaranje zelenog sloja koji poboljšava mikroklimu prostora i pruža dodatnu senku. Sistem je nezavisan od postojeće konstrukcije i omogućava jednostavno održavanje i usmeravanje rasta biljaka.

MUZIČKI ZID

Muzički zid postavljen između natkrivenog i otvorenog dela Bezistana koristi kišnicu kao izvor zvuka. Kapljice udaraju u tanke aluminijumske pločice koje se rotiraju oko horizontalne ose i stvaraju dinamičnu kompoziciju. Sistem čeličnih cevi omogućava prolazak viška vode i aktiviranje zida čak i tokom suvih perioda.

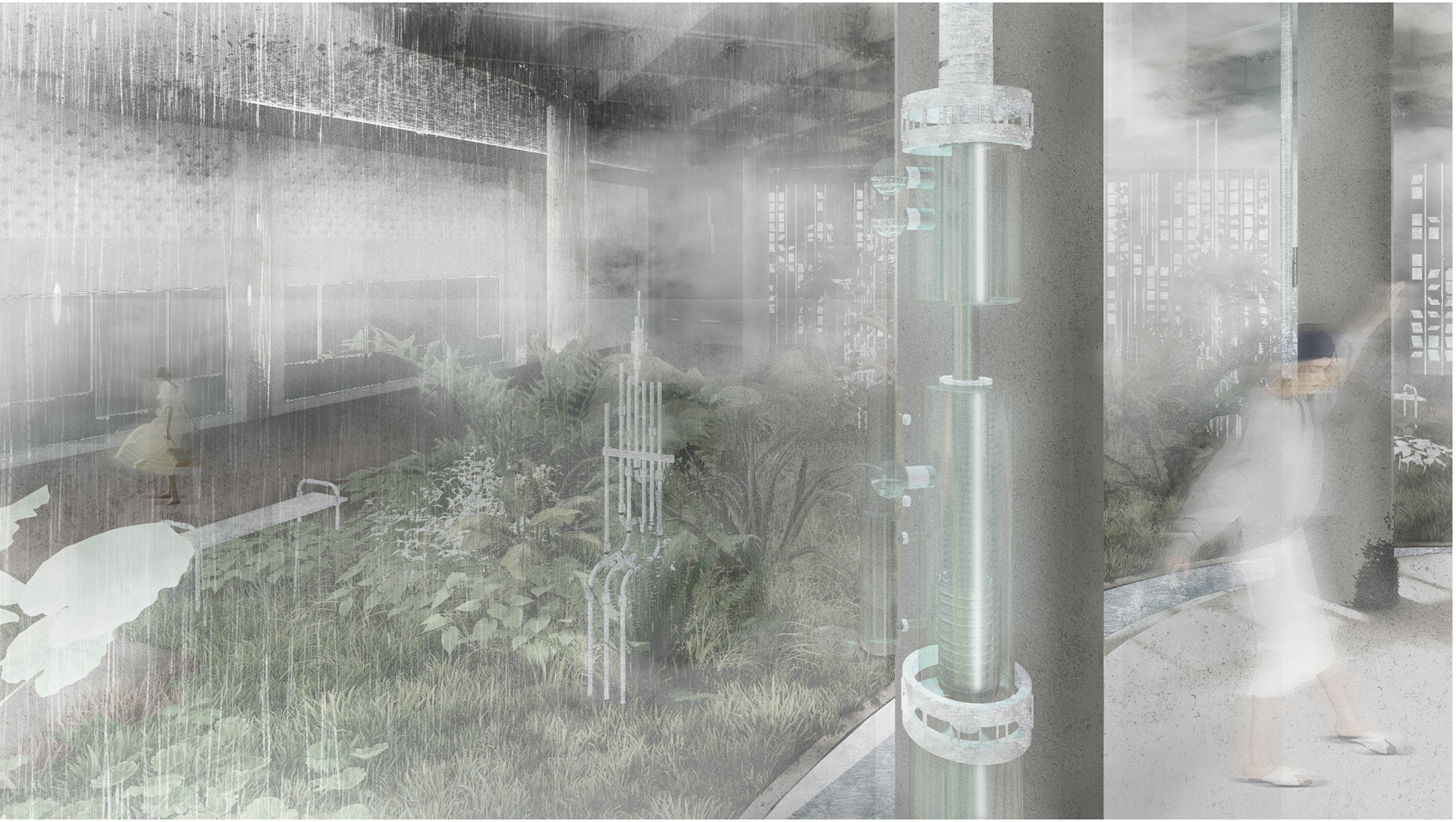

Ambijentalni prikaz: v. 19:19 t. 20°C

Ambijentalni prikaz: v. 8:04 t. 12°C

Ambijentalni prikaz: v. 10:46 t. 15°C

Ambijentalni prikaz: v. 22:32 t. 18°C

Ambijentalni prikaz: v. **11:04** t. **9°C**

Kraj!